

**SỔ TAY HƯỚNG DẪN
XÂY DỰNG BÁO CÁO
NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC
DÀNH CHO CÔNG DÂN**

Mục Lục

	Giới thiệu	5
CHƯƠNG 1	Giới thiệu chung về báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân	6
CHƯƠNG 2	Xây dựng báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân	11
CHƯƠNG 3	Phổ biến, tuyên truyền về báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân	25
CHƯƠNG 4	Đánh giá và lập kế hoạch cho năm tiếp theo	28
PHỤ LỤC 1	Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cho Dự toán Ngân sách nhà nước năm 2018	31
PHỤ LỤC 2	Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cho Dự toán Ngân sách nhà nước năm 2018	39
PHỤ LỤC 3	Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cho Dự toán Ngân sách xã Hải An, huyện Hải Lăng, tỉnh Quảng Trị năm 2018	49

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

CDI	Trung tâm Phát triển và Hội nhập
HĐND	Hội đồng nhân dân
IBP	Tổ chức Hợp tác Ngân sách Quốc tế
IMF	Quỹ Tiền tệ Quốc tế
NSNN	Ngân sách nhà nước
OBI	Chỉ số Công khai Ngân sách Quốc gia
POBI	Chỉ số Công khai Ngân sách tỉnh
UBND	Ủy ban nhân dân

GIỚI THIỆU

Người dân Việt Nam đã có cơ hội được tiếp cận với các thông tin về ngân sách nhà nước khi Chính phủ và Chính quyền địa phương các cấp thực hiện trách nhiệm công khai với người dân về ngân sách nhà nước theo như quy định của Luật Ngân sách Nhà nước 2015. Tuy vậy, việc người dân tiếp cận và đọc được các thông tin về ngân sách nhà nước không đồng nghĩa với việc họ có thể hiểu được. Các tài liệu ngân sách nhà nước được công khai như Dự toán ngân sách nhà nước, Báo cáo quyết toán ngân sách, Báo cáo kiểm toán, Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách được biên soạn với rất nhiều con số và thuật ngữ chuyên ngành, do vậy không phải người dân nào cũng có thể đọc hiểu được các thông tin này.

Để giải quyết vấn đề này, Chính phủ của nhiều nước trên thế giới như Philippines, Croatia, Ghana, India, Mexico, New Zealand, Chile đã thực hiện sáng kiến xây dựng và phổ biến thông tin về ngân sách nhà nước dưới một hình thức đơn giản, dễ hiểu, thân thiện với người dân bình thường. Tài liệu ngân sách này được gọi là Ngân sách công dân hay Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Các thông tin về ngân sách nhà nước được cung cấp trong Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân sẽ giúp người dân hiểu rõ hơn về ngân sách nhà nước được quản lý như thế nào, từ đó họ có thể dễ dàng tham gia vào quản lý ngân sách nhà nước, đảm bảo ngân sách nhà nước được sử dụng hiệu quả hơn.

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cũng là một cách để khuyến khích người dân tham gia vào các hoạt động quản lý nhà nước và là một kênh đối thoại tốt giữa người dân và chính quyền nếu nó được xây dựng một cách định kỳ, với nội dung dễ hiểu, hình thức hấp dẫn, dễ tiếp cận.

Tầm quan trọng của Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân đã được Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) nhấn mạnh trong Hướng dẫn về minh bạch tài khóa năm 2007, trong đó khẳng định: “Một bản hướng dẫn tóm tắt, rõ ràng và đơn giản về ngân sách phải được phổ biến rộng rãi vào thời điểm công bố ngân sách hàng năm”. Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cũng là một trong những tài liệu ngân sách quan trọng bắt buộc phải công khai khi thực hiện khảo sát Chỉ số công khai ngân sách quốc gia (OBI) và Chỉ số công khai ngân sách tỉnh (POBI) tại Việt Nam do Tổ chức Hợp tác Ngân sách Quốc tế (IBP) và CDI thực hiện.

Cùng với xu hướng hội nhập và phù hợp với thông lệ tốt của quốc tế về công khai minh bạch ngân sách nhà nước, ở cấp trung ương từ năm 2015 Bộ Tài chính đã thực hiện sáng kiến xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân do Bộ Tài chính xây dựng và công bố áp dụng cho Dự toán ngân sách nhà nước đã được Quốc hội quyết định. Ở cấp địa phương, kết quả khảo sát Chỉ số công khai ngân sách tỉnh (POBI) 2017 cho thấy, chỉ có 2/63 tỉnh thành của Việt Nam là Bắc Ninh và Thành phố Hải Phòng đã xây dựng Báo cáo này.

Nhằm góp phần đảm bảo quyền tiếp cận thông tin, quyền tham gia trong quản lý về ngân sách nhà nước, Dự án Quản trị Nhà nước nhằm Tăng trưởng Toàn diện (GIG) của Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID) đã hỗ trợ Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI) xây dựng và xuất bản Sổ tay hướng dẫn xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. CDI tin rằng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân là một công cụ cần thiết để tăng cường minh bạch, trách nhiệm giải trình và sự tham gia của người dân trong quản lý ngân sách nhà nước.

Sổ tay hướng dẫn xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân được xây dựng dựa trên các kinh nghiệm tốt của quốc tế và kinh nghiệm của CDI trong quá trình thiết kế, xây dựng và phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân năm 2018.

CHƯƠNG 1. GIỚI THIỆU CHUNG VỀ BÁO CÁO NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC DÀNH CHO CÔNG DÂN

1.1. Một số khái niệm cơ bản

1.1.1. Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân

Trong khuôn khổ của tài liệu hướng dẫn này, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân được hiểu là:

- Tài liệu do Chính phủ và Chính quyền địa phương các cấp xây dựng
- Được xây dựng sau khi tham vấn với người dân
- Giúp nâng cao hiểu biết về quyền sở hữu ngân sách nhà nước của người dân
- Là một bản giới thiệu tóm tắt cho những tài liệu ngân sách chi tiết
- Tập trung vào Dự thảo Dự toán ngân sách nhà nước trình Quốc hội, HĐND và Dự toán ngân sách nhà nước được Quốc hội, HĐND quyết định
- Được xây dựng và công bố cùng lúc hoặc trong khoảng thời gian tài liệu ngân sách tương ứng được công khai
- Bao gồm các thông tin quan trọng về ngân sách
- Được phổ biến rộng rãi, dưới nhiều hình thức

Cụ thể:

Do Chính phủ và Chính quyền địa phương xây dựng

Chính phủ và Chính quyền địa phương là những đơn vị tổng hợp thông tin, quản lý ngân sách nhà nước và có trách nhiệm công khai và giải trình cho người dân về ngân sách. Do vậy Chính phủ và Chính quyền địa phương là cơ quan thích hợp nhất trong việc xây dựng và công khai Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân.

Bộ Tài chính sẽ thay mặt Chính phủ, Sở Tài chính sẽ thay mặt UBND tỉnh, Phòng Tài chính sẽ thay mặt UBND huyện xây dựng và công bố Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân.

Ngân sách Nhà nước là gì?

Luật Ngân sách Nhà nước năm 2015 định nghĩa “Ngân sách nhà nước là toàn bộ các khoản thu, chi của nhà nước được dự toán và thực hiện trong một năm để đảm bảo thực hiện các chức năng, nhiệm vụ của nhà nước”.

Bên cạnh đó, các tổ chức xã hội cũng có thể xây dựng và xuất bản các Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân dành riêng cho từng đối tượng cụ thể mà các tổ chức xã hội này đang làm việc.

Được xây dựng sau khi tham vấn với người dân

Tham vấn người dân là bước rất cần thiết khi xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Mong đợi và nhu cầu thông tin của người dân là rất khác nhau. Ví dụ nhu cầu thông tin về ngân sách nhà nước của nhóm thanh niên sẽ rất khác với nhu cầu của nhóm người về hưu, nhu cầu thông tin ngân sách nhà nước của người nghèo sẽ khác với người giàu, của các chuyên gia tài chính sẽ khác với người lao động di cư. Để Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân đáp ứng được với mong đợi của người đọc thì cần phải tham vấn, lấy ý kiến của những người sẽ đọc và sử dụng Báo cáo.

Nâng cao hiểu biết về quyền sở hữu ngân sách nhà nước của người dân

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân phải cung cấp thông tin mà người dân có thể đọc hiểu và cảm thấy chắc chắn về những nội dung có trong báo cáo. Các thông tin ngân sách phải được viết bằng ngôn ngữ rõ ràng, dễ hiểu và dễ tiếp cận, tránh sử dụng thuật ngữ chuyên ngành, không thông dụng, khó hiểu với những người dân bình thường.

Là một “cánh cửa” để biết thêm thông tin về ngân sách

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân không thay thế cho các tài liệu ngân sách chi tiết, mà chỉ là một bản giới thiệu tóm tắt cho những tài liệu này. Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân tương đối ngắn, chỉ cung cấp các thông tin cơ bản. Nếu người đọc cần các thông tin chi tiết hơn thì sẽ phải tìm kiếm ở các tài liệu ngân sách đầy đủ. Vì vậy, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cần cung cấp đường dẫn đến các tài liệu ngân sách chi tiết hoặc thông tin liên hệ của các cơ quan có thể cung cấp thông tin.

Tập trung vào Dự thảo Dự toán ngân sách nhà nước trình Quốc hội, HĐND và Dự toán ngân sách nhà nước được Quốc hội, HĐND quyết định.

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân có thể được xây dựng cho rất nhiều tài liệu ngân sách khác nhau, như Chỉ thị hướng dẫn xây dựng ngân sách; Dự thảo Dự toán ngân sách nhà nước trình Quốc hội, HĐND; Dự toán ngân sách nhà nước được Quốc hội, HĐND quyết định; Báo cáo tình hình thực hiện ngân sách quý/6 tháng/năm; Báo cáo quyết toán ngân sách nhà nước; Báo cáo kiểm toán.

Tuy nhiên có 2 tài liệu ngân sách phổ biến nhất thường được xây dựng bản Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân là: (i) Dự thảo Dự toán ngân sách nhà nước trình Quốc hội, HĐND và (ii) Dự toán ngân sách nhà nước được Quốc hội, HĐND quyết định.

Được xây dựng và công bố cùng lúc hoặc trong khoảng thời gian tài liệu ngân sách tương ứng được công khai

Một trong những mục đích quan trọng của Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân là để người dân tham gia vào quản lý ngân sách nhà nước. Vì vậy, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cần phải được xây dựng và công bố cùng lúc hoặc trong khoảng thời gian tài liệu ngân sách tương ứng được công khai. Như vậy, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cho Dự thảo Dự toán ngân sách nhà nước trình Quốc hội, HĐND cần phải xuất bản, công khai chậm nhất sau 5 ngày làm việc kể từ khi Dự thảo Dự toán ngân sách nhà nước được gửi cho đại biểu Quốc hội, HĐND các cấp. Tương tự như vậy, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân của Dự toán ngân sách nhà nước đã được Quốc hội, HĐND quyết định cần phải xuất bản và công khai chậm nhất là 30 ngày kể từ ngày văn bản được ban hành.

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân là tài liệu thể hiện sự cam kết của Chính phủ và Chính quyền địa phương về sự tham gia của người dân vào quản lý ngân sách nhà nước. Báo cáo này cần được xây dựng và công bố hàng năm để đảm bảo sự tham gia của người dân được duy trì thường xuyên.

Bao gồm các thông tin quan trọng về ngân sách

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân được xây dựng và phổ biến trên nhiều kênh khác nhau như bản in, phát thanh, truyền hình. Dù sử dụng phương tiện truyền thông nào, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cũng cần phải cung cấp cho người dân những thông tin cơ bản và quan trọng về ngân sách như dự báo tình hình kinh tế xã hội; quy trình ngân sách; các nguồn thu; các ưu tiên trong phân bổ và chi tiêu ngân sách; thông tin về các chương trình mục tiêu quốc gia hoặc các chương trình/công trình lớn tại địa phương; và thông tin liên hệ.

Được phổ biến rộng rãi dưới nhiều hình thức

Một bản Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân dù có được trình bày đẹp mắt với nội dung truyền tải được biên soạn kỳ công vẫn sẽ không đạt được mục đích chính nếu không tiếp cận được với đông đảo người đọc. Do đó, cần lựa chọn kênh truyền thông phù hợp. Có nhiều phương tiện truyền thông có thể sử dụng để phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Phương tiện truyền thông nào hiệu quả nhất tùy thuộc vào đối tượng công dân mà Chính phủ và Chính quyền địa phương muốn hướng đến.

1.1.2. Tại sao cần có Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân

Người dân đang đóng góp vào ngân sách nhà nước thông qua các loại thuế, phí, lệ phí vì vậy việc biết và hiểu về ngân sách nhà nước là vô cùng quan trọng. Ngân sách nhà nước có thể có được từ việc khai thác tài nguyên thiên nhiên như dầu khí và các loại khoáng sản. Tài nguyên thiên nhiên cũng là một phần tài sản quốc gia vì vậy nó cũng thuộc về người dân.

BÁO CÁO NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC DÀNH CHO CÔNG DÂN

DỰ TOÁN NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC NĂM 2018

*Người dân đang đóng góp vào Ngân sách nhà nước
vì vậy **BIẾT** và **HIỂU** về Ngân sách nhà nước
là vô cùng quan trọng.*

Người dân cũng là người phải trả các khoản vay của Chính phủ thông qua các khoản thuế người dân phải đóng. Do vậy, có thể nói ngân sách nhà nước là tiền của người dân và người dân có quyền được tham gia vào quản lý ngân sách nhà nước.

Luật Ngân sách Nhà nước năm 2015 đã quy định các cơ quan thực hiện ngân sách cần có trách nhiệm công khai và giải trình trước nhân dân về ngân sách nhà nước. Tuy nhiên, nếu Chính phủ và Chính quyền địa phương chỉ công khai các tài liệu ngân sách, các báo cáo tài chính với nhiều khái niệm, thuật ngữ chuyên ngành thì người dân sẽ không thể hiểu được vấn đề, không đủ tự tin và tham gia hiệu quả vào quản lý ngân sách nhà nước. Chính vì vậy, cần có một tài liệu tóm tắt, giải thích thông tin ngân sách cơ bản, sử dụng ngôn ngữ đơn giản, rõ ràng, dễ hiểu, thân thiện với người đọc.

Người dân là đối tượng hưởng lợi từ Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Báo cáo này là cơ hội giúp nâng cao nhận thức và năng lực của người dân về ngân sách nhà nước, từ đó thúc đẩy người dân tham gia nhiều hơn vào quản lý ngân sách nhà nước từ trung ương đến địa phương.

Bên cạnh đó, Chính phủ và Chính quyền địa phương cũng được hưởng lợi từ Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân là công cụ hiệu quả nhằm giúp cho Chính phủ và Chính quyền địa phương giải trình trước người dân các vấn đề liên quan tới ngân sách nhà nước.

1.1.3. Những thách thức khi xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân

Ưu tiên lựa chọn thông tin về ngân sách để đưa vào báo cáo

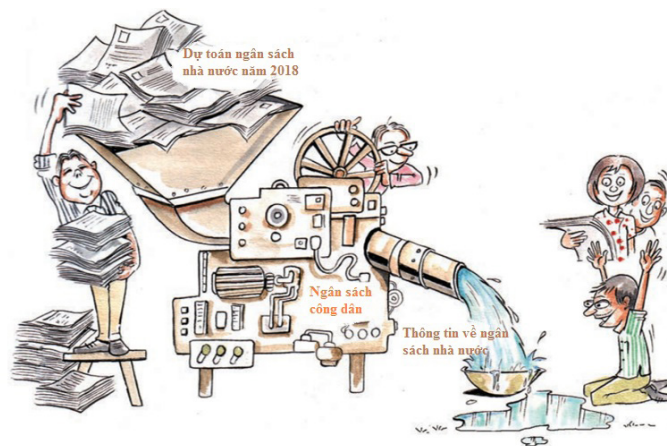
Các tài liệu ngân sách nhà nước có thể dài hàng trăm trang với đầy đủ các thông tin chi tiết về ngân sách do vậy các cán bộ chịu trách nhiệm xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân sẽ gặp khó khăn trong việc lựa chọn, chắt lọc thông tin để đưa vào một bản báo cáo chỉ dài một vài trang.

Tham vấn ý kiến người đọc và các tổ chức xã hội là một cách để giải quyết vấn đề này. Tuy vậy, kinh nghiệm của CDI khi tổ chức tham vấn cho thấy các khuyến nghị, mong đợi và nhu cầu thông tin của người dân rất đa dạng.

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân sẽ rất khó đáp ứng được nhu cầu thông tin của từng đối tượng người đọc cụ thể. Kết quả tham vấn người dân Quảng Trị, Hoà Bình, Hải Dương, Hà Nội cho thấy, nhu cầu của nhóm công nhân di cư rất khác với nhu cầu của người dân bình thường. Các công nhân di cư quan tâm nhiều tới các chính sách liên quan tới tiền lương, các khoản thuế phải đóng, các khoản phí, lệ phí. Trong khi đó, người dân Quảng Trị ít quan tâm tới các thông tin ngân sách nói chung, hay ngân sách cấp quốc gia nói riêng mà chỉ quan tâm tới những thông tin ngân sách có liên quan tới họ như có các dự án nào được thực hiện trên địa bàn, ngân sách của địa phương là bao nhiêu, trong năm sẽ huy động đóng góp của người dân là bao nhiêu. Do vậy, không có “công thức” nào quy định những thông tin nào cần được ưu tiên lựa chọn để đưa vào Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Quyết định đưa thông tin gì sẽ phải dựa trên nhiều yếu tố như đặc điểm dân cư của địa phương, nhu cầu của người đọc, các ưu tiên của Chính phủ và Chính quyền địa phương, các phản hồi của người đọc đối với Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân của những năm trước đây.

Dịch/truyền tải các thông tin phức tạp thành các thông tin dễ hiểu, dễ tiếp cận, thân thiện.

Các tài liệu ngân sách hiện nay đang sử dụng ngôn ngữ, thuật ngữ chuyên ngành tài chính, ngân sách. Những người có chuyên môn về tài chính sẽ dễ dàng đọc và hiểu các tài liệu ngân sách này. Nhưng đối với người dân, những người không có chuyên môn, để đọc và hiểu được các tài liệu ngân sách là một việc vô cùng khó khăn. Do vậy, để người dân có thể hiểu được các thông tin về ngân sách nhà nước cần truyền tải các thông tin, số liệu phức tạp thành các thông tin dễ hiểu, dễ tiếp cận và thân thiện với người đọc.

Việc này không hề dễ dàng vì có nhiều thuật ngữ về tài chính công trong tiếng Việt như “nợ công”, “nợ chính phủ”, “thâm hụt ngân sách” không tìm được từ thay thế hoặc sẽ cần giải thích nhiều.

Bên cạnh đó, việc truyền tải thông tin không chỉ là vấn đề về ngôn ngữ/ từ vựng, vì trong ngân sách nhà nước còn sử dụng nhiều số liệu. Giải pháp cho vấn đề này chính là sử dụng hình ảnh, biểu đồ và đồ thị để mô tả các số liệu về ngân sách. Các biểu đồ và đồ thị dễ nhìn có thể trình bày một số lượng thông tin lớn mà người đọc có thể nhanh chóng nắm được thông tin quan trọng mà họ quan tâm.

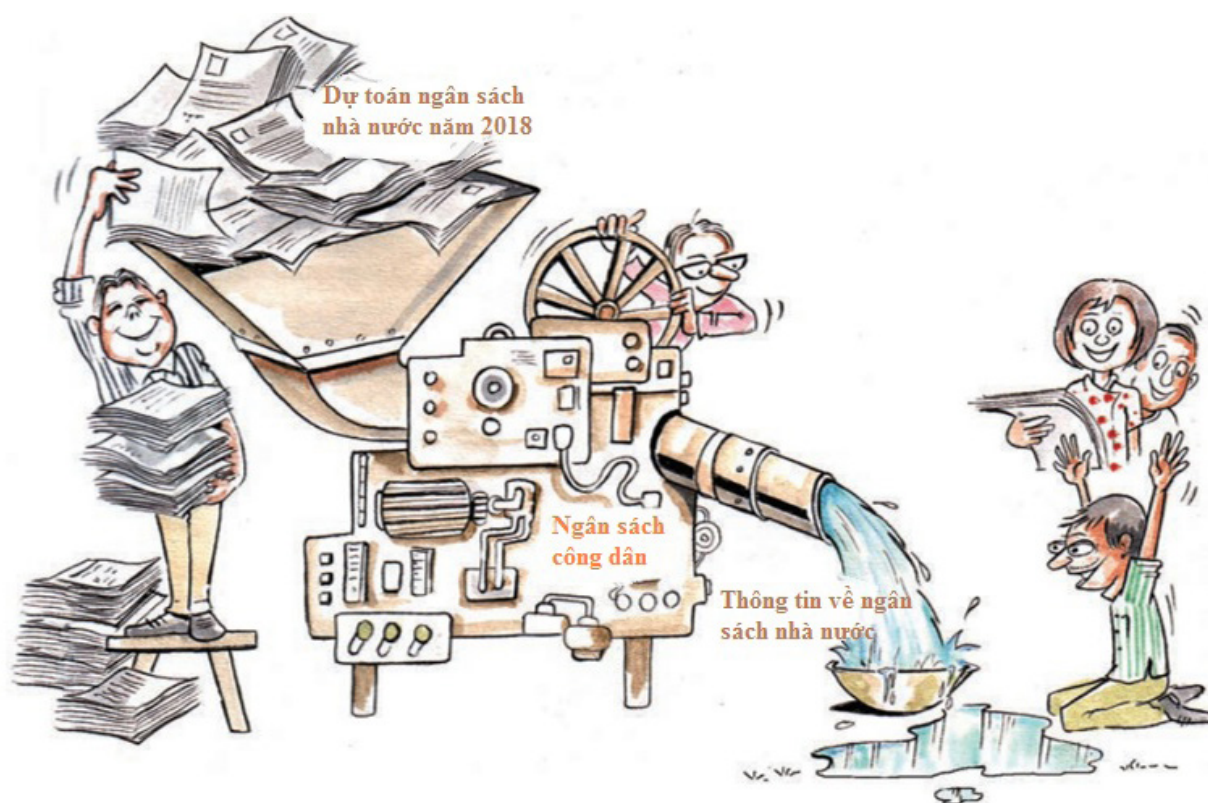
Thiếu kiến thức và kinh nghiệm xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân

Khái niệm “Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân” chưa được đưa vào Luật Ngân sách Nhà nước năm 2015. Do vậy, hiện chưa có nguồn lực để các đơn vị sử dụng và quản lý ngân sách như Bộ Tài chính và Sở Tài chính xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân.

Tuy nhiên Luật Ngân sách Nhà nước năm 2015 cũng đã quy định rõ những nội dung, hình thức và thời gian công khai các tài liệu ngân sách. Trong đó có quy định ngoài việc công khai số liệu ngân sách, phải công khai cả báo cáo thuyết minh. Như vậy Chính phủ và Chính quyền địa phương có trách nhiệm cung cấp thông tin cho người dân một cách dễ hiểu và có thể tiếp cận được. Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân là một công cụ được khuyến nghị bởi thông lệ quốc tế và thực tiễn triển khai tại Việt Nam.

Việc lựa chọn các số liệu ngân sách phức tạp, cùng với các chính sách liên quan và các dữ liệu khác để đưa vào một bản thông tin dễ tiếp cận đòi hỏi cần có kiến thức và kỹ năng phù hợp. Lý tưởng nhất là các cơ quan quản lý và sử dụng ngân sách có đội ngũ cán bộ đáp ứng được các kỹ năng đó. Tuy nhiên trước mắt Chính phủ có thể thuê chuyên gia bên ngoài hỗ trợ đặc biệt là hướng dẫn các bước thực hiện và hỗ trợ thiết kế xây dựng tài liệu.

CHƯƠNG 2. XÂY DỰNG BÁO CÁO NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC DÀNH CHO CÔNG DÂN

Để xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân, trước hết các cơ quan quản lý ngân sách nhà nước như Bộ Tài chính và Sở Tài chính cần có cam kết và chiến lược xây dựng Báo cáo này. Các cơ quan quản lý ngân sách nhà nước phải thấy rõ tầm quan trọng và vai trò của Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân trong việc công khai, minh bạch và trách nhiệm giải trình về ngân sách nhà nước. Sau khi có cam kết và chiến lược xây dựng thì Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cần thực hiện qua các bước sau:

2.1. Tham vấn ý kiến người dân

2.1.1. Tại sao cần tham vấn

Người dân sẽ chỉ đọc và quan tâm tới những thông tin về ngân sách mà họ muốn biết, muốn được tìm hiểu. Do vậy, để Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân đáp ứng được mong đợi và nhu cầu của người đọc thì cần phải thực hiện tham vấn ý kiến của họ.

Việc tham vấn sẽ tập trung vào một số câu hỏi như đối tượng độc giả là ai, những nội dung nào cần đưa vào Báo cáo, các nội dung được thể hiện bằng hình thức nào và đến với độc giả qua kênh truyền thông nào.

Việc tham vấn trước khi xây dựng không chỉ đảm bảo rằng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân được đọc và sử dụng mà còn giúp tạo dựng lòng tin giữa Chính phủ và người dân. Khi người dân được tham vấn ý kiến cá nhân, khi họ được lắng nghe một cách nghiêm túc, và khi họ nhìn thấy kết quả tham vấn phản ánh qua nội dung của Bản báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân, niềm tin của họ đối với Chính phủ sẽ càng được củng cố. Điều này sẽ khuyến khích người dân cởi mở hơn khi chia sẻ về mong muốn và nhu cầu của mình, làm cho các cuộc đối thoại giữa người dân và Chính quyền hiệu quả và bền vững hơn.

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân được sử dụng vào nhiều mục đích khác nhau nếu nó cung cấp những thông tin mong đợi. Tuy mất nhiều nguồn lực và thời gian nhưng tham vấn ý kiến sẽ giúp cho việc xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân đáp ứng đúng nhu cầu thông tin của người dân và sẽ được sử dụng suốt trong cả năm ngân sách. Nếu không được tham vấn trước khi xây dựng, nguy cơ Báo cáo không được người dân sử dụng mà chỉ được dùng để trưng bày trên giá sách ở đâu đó là rất cao.

Một số câu hỏi

Trước khi bắt đầu, các cơ quan xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cần đánh giá sơ bộ về chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn thực hiện, nguồn lực và năng lực cần có. Ví dụ:

Về chức năng nhiệm vụ và quyền hạn: Cơ quan chịu trách nhiệm xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân có tiếp cận được các thông tin ngân sách từ Bộ Tài chính, Sở Tài chính và các cơ quan liên quan khác không? Tiếp cận bằng cách nào? Các thông tin được cung cấp có đảm bảo chính xác và có tính pháp lý không? Cơ quan chịu trách nhiệm xây dựng báo cáo có quyền phổ biến báo cáo không?

Nguồn lực: Việc tham vấn đòi hỏi một nguồn lực nhất định cho nhân sự, chi phí tổ chức các cuộc họp, hội thảo tham vấn, chi phí in ấn thiết kế. Do vậy, cần có ngân sách dành riêng cho việc xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân.

Năng lực: Ngoài năng lực chuyên môn, để đảm bảo việc tham vấn hiệu quả, người phụ trách xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân phải có kỹ năng tổ chức, điều hành, thúc đẩy thảo luận. Liệu cán bộ của các cơ quan chịu trách nhiệm xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân có đáp ứng yêu cầu này không? Ngoài ra, việc xây dựng nội dung Báo cáo sao cho ngắn gọn, dễ tiếp cận về mặt ngôn ngữ và hấp dẫn về mặt hình thức còn đòi hỏi kỹ năng truyền thông. Nếu các cán bộ của các cơ quan này chưa có kỹ năng truyền thông thì liệu các cơ quan này có sẵn sàng tuyển thêm nhân sự (ngắn hạn) từ bên ngoài hay không?

2.1.2. Các bước tiến hành tham vấn

Lập kế hoạch và tiến hành tham vấn

Tương tự bất kỳ hoạt động nào, trước khi tham vấn về Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân, cơ quan xây dựng Báo cáo cần lập kế hoạch cụ thể. Việc lập kế hoạch cần phải chỉ rõ:

- Mục tiêu tham vấn
- Đối tượng được tham vấn
- Trọng tâm tham vấn
- Hình thức tham vấn
- Thời gian tham vấn

Mục tiêu tham vấn

Mục tiêu đầu tiên của tham vấn là hiểu được mong muốn của người dân về những nội dung cần có trong Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Các cơ quan chịu trách nhiệm xây dựng Báo cáo cần phải biết đối tượng sử dụng Báo cáo là ai và vì sao họ lại cần được ưu tiên cung cấp thông tin về ngân sách. Tham vấn cũng nhằm mục tiêu xác định được hình thức thể hiện cũng như các gợi

ý về phương tiện truyền thông có thể được sử dụng để phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân.

Đối tượng tham vấn

Không có “công thức” quy định đối tượng tham vấn gồm những ai nhưng cần đảm bảo tính đại diện, bao gồm các thành phần xã hội khác nhau. Việc xác định rõ ràng mục tiêu tham vấn là rất quan trọng, vì nó giúp xác định rõ đối tượng mời tham vấn và, lý do lựa chọn. Cần lưu ý rằng kết quả tham vấn sẽ quyết định việc xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân.

Đối tượng tham vấn là đại diện thuộc các lĩnh vực khác nhau trong xã hội nhằm đảm bảo cơ hội cho họ nói lên mong đợi và quan tâm của mình về vấn đề ngân sách. Ưu điểm của cách tiếp cận này là tính toàn diện. Tuy nhiên, cách tiếp cận này có một hạn chế là các khuyến nghị sau tham vấn có thể không thống nhất do mỗi nhóm đối tượng tham vấn có mối quan tâm khác nhau.

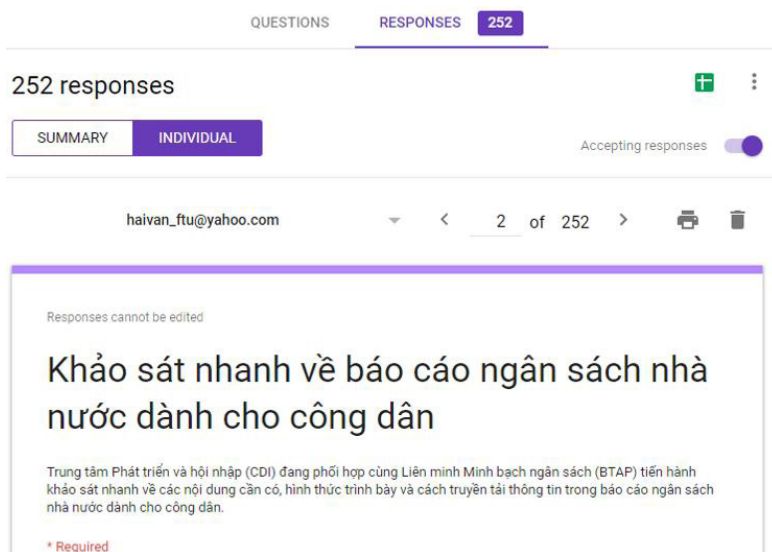
Các cơ quan xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân có thể thu hẹp phạm vi và đối tượng tham vấn nếu mục tiêu xây dựng Báo cáo chỉ hướng tới các đối tượng cụ thể, cung cấp thông tin ngân sách chi tiết theo từng lĩnh vực phát triển kinh tế xã hội như Y tế, Giáo dục, Nông nghiệp. Cách tiếp cận này sẽ loại trừ một số lượng lớn đối tượng được tham vấn nhưng kết quả tham vấn sẽ tập trung và nhất quán hơn.

Một phương án khác có thể cân nhắc đó là tổ chức các hội thảo, cuộc họp nhằm tham vấn các nhóm đối tượng có mối quan tâm khác nhau về các khía cạnh của Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân (nội dung, hình thức, kênh truyền thông phổ biến). Ưu điểm của cách tiếp cận này là các cơ quan xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân sẽ nhận được ý kiến đóng góp của các nhóm đối tượng từ nhiều lĩnh vực xã hội trong khi kết quả thu được vẫn được tập trung và cụ thể. Nhược điểm của phương án này là việc tổ chức các phiên tham vấn mất nhiều thời gian, nguồn lực và hỗ trợ hậu cần.

Một phương án khác để tham vấn người dân là hợp tác với các tổ chức xã hội dân sự đang tham gia vào việc giám sát và phân tích ngân sách nhà nước. Các tổ chức này có thể chỉ ra các chủ đề, các vấn đề về ngân sách nhà nước mà người dân bình thường quan tâm và thấy hữu ích. Bên cạnh đó, các tổ chức này có kinh nghiệm, kỹ năng và nguồn lực cần thiết để huy động sự tham gia của các bên liên quan đặc biệt là các nhóm yếu thế nên họ sẽ là đối tác thích hợp để xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân.

Trọng tâm tham vấn

Các cơ quan xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cần xác định rõ các nội dung tham vấn. Người được tham vấn có thể cung cấp những thông tin và gợi ý về nội dung, hình thức thể hiện và kênh truyền thông để phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Tùy thuộc vào mục đích và đối tượng tham vấn mà trọng tâm tham vấn sẽ thay đổi.

Hình 1. CDI sử dụng Google docs để tham vấn Báo cáo NSNN dành cho công dân

Hình thức tham vấn

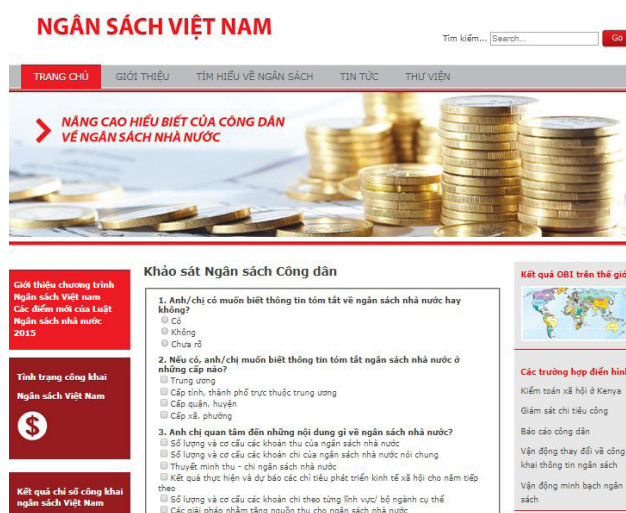
Các cơ quan chịu trách nhiệm xây dựng Báo cáo có thể tham vấn ý kiến bằng cách tổ chức các cuộc họp tham vấn, quảng cáo trên báo, trên các đài phát thanh, hoặc tiến hành một cuộc khảo sát trực tuyến trên trang thông tin điện tử của cơ quan mình. Có thể kết hợp nhiều hình thức khác nhau để thực hiện tham vấn. Việc sử dụng kết hợp các hình thức tham vấn một cách hiệu quả cho phép tham vấn ý kiến của nhiều nhóm đối tượng khác nhau.

Tổ chức họp tham vấn là hình thức sử dụng phổ biến nhất cho phép trình bày ý kiến, cùng thảo luận để thống nhất. Với hình thức này, cần có sự tham gia của lãnh đạo các cơ quan thực hiện ngân sách để thể hiện sự cam kết của chính quyền trong việc xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Nhược điểm chính của hình thức họp tham vấn này là giới hạn số lượng người có thể tham gia.

Để tăng cường sức ảnh hưởng, các cơ quan xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân có thể tổ chức các nhóm thảo luận trọng tâm, trong đó thành viên chính tham dự là các tổ chức xã hội dân sự. Ngoài ra, có thể tổ chức một loạt các cuộc tham vấn vì như vậy có thể tham vấn được nhiều người hơn. Với cách này thì các cơ quan xây dựng Báo cáo sẽ gặp phải thách thức trong việc tổng hợp kết quả từ các cuộc tham vấn.

Hình 2. CDI sử dụng Facebook để quảng cáo về việc tham vấn Báo cáo NSNN dành cho công dân

Hình 3. CDI sử dụng Internet để tham vấn ý kiến người dân về Báo cáo NSNN dành cho công dân

Ngoài các cuộc họp tham vấn, sử dụng Internet là một cách để người tham gia có thể gửi ý kiến phản hồi một cách dễ dàng hơn, với tỉ lệ người tham gia phản hồi ý kiến cao hơn. Internet cũng cho phép những người tham gia và cơ quan xây dựng Báo cáo tương tác với nhau, nhất là khi các ý kiến phản hồi nhận được không rõ ràng, khó hiểu. Cơ quan xây dựng Báo cáo có thể tạo ra các thư mục, chuyên mục tham vấn ý kiến của người dân về Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân trên cổng thông tin điện tử của cơ quan mình hoặc sử dụng các công cụ tham vấn có sẵn như Google doc, Monkey survey và các mạng xã hội như Facebook để thực hiện tham vấn ý kiến. Tuy nhiên, hình thức này có một bất cập lớn là nhiều người không thể truy cập hoặc không biết cách truy cập Internet.

Thời gian tham vấn

Người dân cần biết trước về thời gian, địa điểm và hình thức tổ chức tham vấn để đảm bảo chất lượng của cuộc tham vấn. Việc thông báo trước chương trình tham vấn giúp người tham gia nắm được nội dung trọng tâm sẽ được thảo luận và trao đổi. Việc này sẽ giúp người tham dự chủ động chuẩn bị trước và có thể đóng góp ý kiến hiệu quả hơn.

Việc tham vấn cần theo một khung thời gian hợp lý để các cơ quan xây dựng Báo cáo có thể tổng hợp kết quả tham vấn, xây dựng và công bố Báo cáo cùng với thời điểm công khai các tài liệu ngân sách chi tiết. Về thời điểm ban hành, theo quy định tại Điều 44, Luật Ngân sách Nhà nước năm 2015, Quốc hội quyết định Dự toán ngân sách nhà nước và phương án phân bổ ngân sách trung ương năm sau trước ngày 15 tháng 11; và HĐND cấp tỉnh quyết định Dự toán ngân sách địa phương, phân bổ ngân sách cấp tỉnh năm sau trước ngày 10 tháng 12. Về thời gian công khai, theo quy định tại Điều 15, Luật Ngân sách Nhà nước năm 2015, Dự toán ngân sách nhà nước đã được cấp có thẩm quyền quyết định phải được công khai chậm nhất 30 ngày kể từ ngày văn bản được ban hành. Như vậy, nếu có kế hoạch xây dựng Báo cáo ngân sách công dân từ Dự toán ngân sách nhà nước được Quốc hội, HĐND tỉnh quyết định thì Bộ Tài chính nên kết thúc tham vấn trước ngày 15 tháng 11 hàng năm, Sở Tài chính nên kết thúc tham vấn trước ngày 10 tháng 12 hàng năm. Nếu tham vấn kết thúc trước các thời điểm này thì Bộ Tài chính và Sở Tài chính sẽ có khoảng một tháng để để tổng hợp kết quả tham vấn, xây dựng và công khai Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cùng với thời điểm công khai Dự toán ngân sách nhà nước được Quốc hội, HĐND tỉnh quyết định.

Bảng 1. Khung thời gian tham vấn và phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân từ Dự toán ngân sách nhà nước được Quốc hội, HĐND tỉnh quyết định

Dự toán ngân sách nhà nước được cấp có thẩm quyền quyết định		Báo cáo NSNN dành cho công dân	
Ngày phê duyệt	Ngày công khai	Ngày kết thúc tham vấn	Ngày hoàn thiện và công khai
<i>Dự toán ngân sách nhà nước được Quốc hội quyết định</i>			
Trước 15/11	Trước 15/12	Trước 15/11	Trước 15/12
<i>Dự toán ngân sách tỉnh được HĐND quyết định</i>			
Trước 10/12	Trước 10/1 năm sau	Trước 10/12	Trước 10/1 năm sau

Tổng hợp kết quả tham vấn

Kết quả tham vấn sẽ cung cấp nhiều ý tưởng cho việc xây dựng nội dung, hình thức và kênh truyền thông để phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Tuy nhiên, việc tổng hợp kết quả tham vấn không phải là bước cuối cùng, vì sau đó cơ quan chịu trách nhiệm xây dựng Báo cáo còn phải ra quyết định lựa chọn thông tin gì sẽ được đưa vào Báo cáo. Kết quả tham vấn có thể nhận được nhiều ý kiến đề xuất về nội dung, hình thức thể hiện, nếu tất cả các ý kiến này đều được đưa vào Báo cáo thì sẽ rất dài. Do vậy cơ quan chịu trách nhiệm xây dựng sẽ phải cân nhắc và quyết định lựa chọn nội dung và thông tin nào cần phải đưa vào Báo cáo. Nội dung được lựa chọn cần dựa trên các ưu tiên của Chính phủ và Chính quyền địa phương, nhu cầu của người sử dụng mà Báo ngân sách nhà nước dành cho công dân hướng tới. Khuyến nghị có được từ những cuộc tham vấn không nhất thiết là lựa chọn bắt buộc. Với thẩm quyền của mình, Chính phủ và Chính quyền địa phương có thể bỏ qua các khuyến nghị không liên quan, hoặc không theo hướng dẫn ban đầu.

Tham vấn ý kiến người dân và các tổ chức xã hội dân sự về Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân do CDI thực hiện

CDI đã thực hiện tham vấn người dân, các chuyên gia và các tổ chức xã hội dân sự về Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân năm 2018. Trong đó có 2 hội thảo tham vấn và 1 khảo sát trên Internet về Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Quá trình tham vấn giúp CDI trả lời được các câu hỏi chính sau:

- Mức độ quan tâm của người dân đối với ngân sách nhà nước như thế nào? Những nội dung nào về ngân sách nhà nước được người dân quan tâm nhất? Vì sao?
- Các thông tin về ngân sách nhà nước nên được thể hiện như thế nào để đảm bảo người bình thường, không có chuyên môn về tài chính cũng có thể hiểu được?
- Mức độ hài lòng của người dân về thông tin ngân sách nhà nước hiện nay như thế nào? Tại sao hài lòng/không hài lòng?
- Người dân có thể tiếp cận thông tin về ngân sách từ những nguồn nào? Những cản trở, khó khăn của người dân khi tiếp cận các thông tin về ngân sách nhà nước? Khó khăn của người dân khi sử dụng/đọc hiểu các tài liệu ngân sách nhà nước hiện nay là gì?

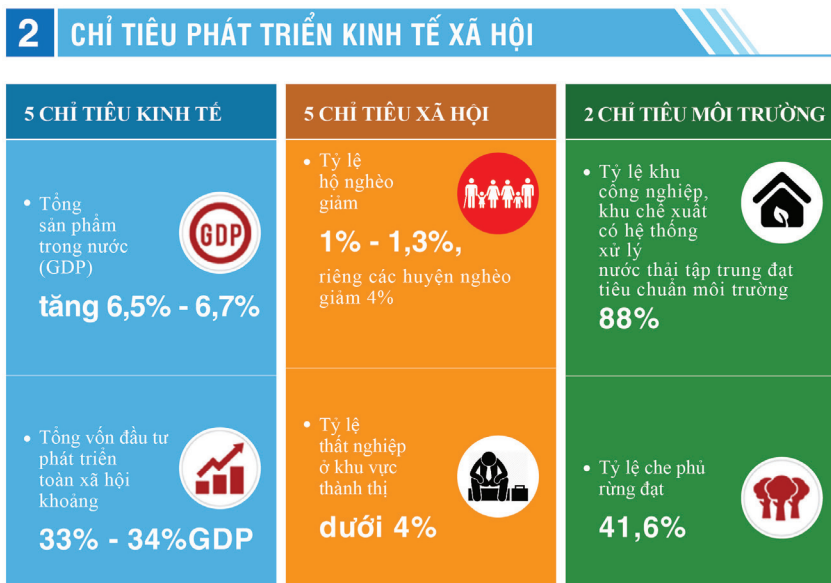
2.2. Xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân

Dựa trên thông lệ tốt của quốc tế và kinh nghiệm của CDI, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cần cung cấp cho người đọc những thông tin chính sau:

- Các mục tiêu, chỉ tiêu phát triển kinh tế xã hội cả nước và của từng địa phương
- Quy trình ngân sách
- Các thuật ngữ và khái niệm về ngân sách nhà nước
- Thu ngân sách nhà nước
- Các ưu tiên trong phân bổ và chi ngân sách nhà nước theo từng lĩnh vực
- Các thay đổi về thu chi ngân sách nhà nước, so sánh với năm trước hoặc 2 năm trước
- Thông tin về nợ công
- Các chương trình, dự án lớn có ảnh hưởng tới đời sống của người dân, đặc biệt là các chương trình, dự án có huy động đóng góp của người dân
- Thông tin liên hệ

Các mục tiêu và chỉ tiêu phát triển kinh tế xã hội

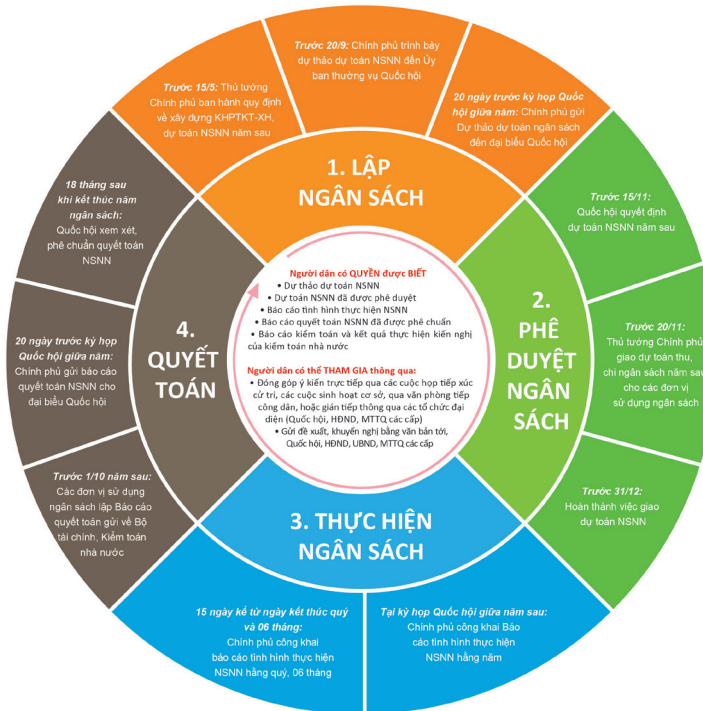
Trong nội dung này, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân sẽ trình bày mục tiêu, chỉ tiêu và các dự báo về tăng trưởng kinh tế, lạm phát, ước tính các khoản thu và chi ngân sách. Ngoài ra Báo cáo cũng có thể đưa ra dự báo về khả năng bội chi hay bội thu ngân sách nhà nước, ước tính khoản vay của Chính phủ. Việc lựa chọn mục tiêu hay chỉ tiêu nào và lượng thông tin trong mỗi chỉ tiêu đó ra sao phụ thuộc mỗi quan tâm và nhu cầu thông tin của nhóm đối tượng độc giả mà Báo cáo hướng tới như kết quả thu được từ các tham vấn.

Hình 4. Báo cáo NSNN dành cho công dân năm 2018 do CDI xây dựng

Quy trình ngân sách

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân được xây dựng với mục đích thúc đẩy sự tham gia của người dân trong quá trình lập, thực hiện và giám sát ngân sách. Do đó, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân nên cung cấp những thông tin cơ bản về khung pháp lý, các giai đoạn trong quy trình ngân sách, khung thời gian cho việc công khai các tài liệu ngân sách, các cơ quan, đơn vị chịu trách nhiệm chính trong quy trình ngân sách. Người dân được tham gia như thế nào trong quy trình ngân sách cũng cần được nêu rõ.

Hình 5. Báo cáo NSNN dành cho công dân năm 2018 do CDI xây dựng

Thu ngân sách

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cần cung cấp cho độc giả các thông tin dự báo về các nguồn thu của ngân sách nhà nước như thu nội địa, thu dầu thô, thu từ viện trợ, vay nợ. Số liệu và danh mục các nguồn thu của ngân sách nhà nước có thể tìm thấy trong các tài liệu ngân sách nhà nước như Dự toán ngân sách nhà nước trình quốc hội và HĐND các cấp, Dự toán ngân sách nhà nước được Quốc hội và HĐND các cấp phê duyệt.

DỰ TOÁN TỔNG THU NSNN NĂM 2018: 1.319.200 TỶ ĐỒNG
tăng 8,83% so với Dự toán năm 2017, trong đó:

DỰ TOÁN THU NỘI ĐỊA

1.099.300 tỷ đồng, tăng 11,01% so với dự toán năm 2017

DỰ TOÁN THU TỪ DẦU THÔ

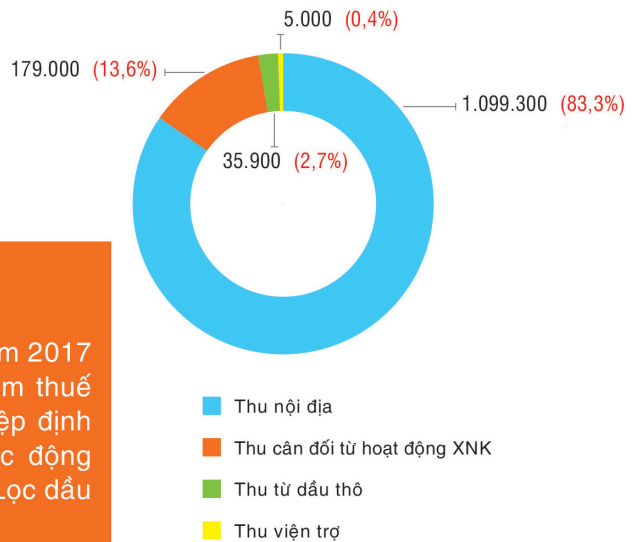
5.900 tỷ đồng, giảm 6,27% so với dự toán năm 2017

DỰ TOÁN THU CÂN ĐỐI TỪ HOẠT ĐỘNG XUẤT NHẬP KHẨU

179.000 tỷ đồng, giảm 0,56% so với dự toán năm 2017 do năm 2018 là năm thực hiện lộ trình cắt giảm thuế theo các hiệp định thương mại, đặc biệt là Hiệp định thương mại hàng hóa ASEAN (ATIGA) và tác động giảm thu từ xăng, dầu nhập khẩu do Nhà máy Lọc dầu Nghi Sơn đi vào hoạt động

THU CÂN ĐỐI NSNN NĂM 2018

ĐVT: Tỷ đồng (% so với tổng thu NSNN năm 2018)

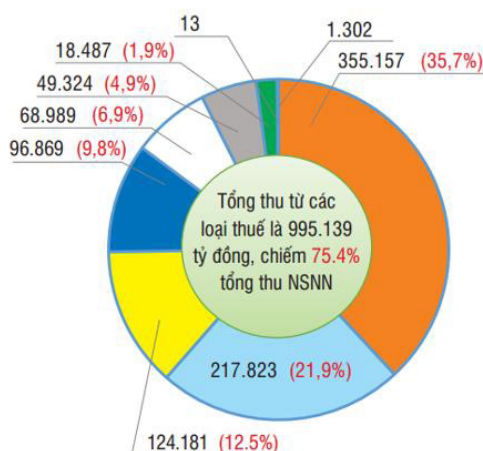

Hình 6. Báo cáo NSNN dành cho công dân năm 2018 do CDI xây dựng

Tuỳ theo kết quả tham vấn mà cơ quan chịu trách nhiệm xây dựng Báo cáo sẽ cung cấp các thông tin chi tiết về từng khoản thu ngân sách. Kết quả tham vấn của CDI cho thấy người dân rất quan tâm tới các nguồn thu từ thuế. Vì vậy, trong Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân do CDI xây dựng đã cung cấp cho đọc giả thông tin chi tiết về nguồn thu của từng sắc thuế, phí và lệ phí. Cụ thể như hình dưới đây:

DỰ TOÁN CÁC KHOẢN THU TỪ THUẾ NĂM 2018

ĐVT: Tỷ đồng (% so với tổng thu NSNN năm 2018)

• Thu từ các loại thuế 995.139 tỷ đồng, chiếm 93,4% tổng thu từ thuế, phí và lệ phí. Thu từ các loại thuế chiếm 75,4% tổng thu NSNN năm 2018

• Thu từ các khoản phí, lệ phí 67.513 tỷ đồng, chiếm 6,6% tổng thu từ thuế, phí và lệ phí, tăng 24,2% so với dự toán năm 2017

• Thuế thu nhập cá nhân 96.869 tỷ đồng, chiếm 9,7% tổng thu từ các loại thuế, tăng 19,6% so với dự toán năm 2017

Hình 7. Báo cáo NSNN dành cho công dân 2018 do CDI xây dựng

Các ưu tiên trong phân bổ và chi ngân sách

Trong nội dung này, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cần cung cấp thông tin tóm tắt về phân bổ và chi ngân sách nhà nước. Báo cáo cần cho người dân thấy ngân sách nhà nước được phân bổ như thế nào, Chính phủ và Chính quyền địa phương đang ưu tiên phân bổ ngân sách cho lĩnh vực nào. Ví dụ bao nhiêu tiền sẽ được phân bổ cho lĩnh vực giáo dục, y tế hay giao thông. Việc lựa chọn thông tin theo từng lĩnh vực phát triển kinh tế xã hội để đưa vào Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân phụ thuộc vào từng nhóm độc giả cụ thể. Ví dụ, người dân tộc thiểu số, người nghèo sẽ quan tâm tới các khoản chi ngân sách nhà nước cho lĩnh vực an sinh xã hội, chi cho các chương trình mục tiêu quốc gia, chi cho giáo dục, y tế mà ít quan tâm đến chi ngân sách nhà nước cho khoa học công nghệ hay bảo vệ môi trường.

Các cơ quan chịu trách nhiệm xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân có thể sử dụng bảng số liệu để trình bày các ưu tiên về phân bổ và chi ngân sách, tuy nhiên không nhất thiết phải sử dụng nhiều số liệu để truyền tải thông tin. Kinh nghiệm của CDI cho thấy sử dụng biểu đồ tròn sẽ giúp minh họa nhanh, dễ hiểu cho các ưu tiên phân bổ chi tiêu của Chính phủ và Chính quyền địa phương.

4 DỰ TOÁN CHI

DỰ TOÁN CHI NSNN NĂM 2018: 1.523.200 TỶ ĐỒNG

Trong đó:

CHI ĐẦU TƯ PHÁT TRIỂN

399.700 tỷ đồng, chiếm 26,2% tổng chi NSNN, cao hơn dự toán năm 2017 (25,7%)

CHI THƯỜNG XUYÊN

(bao gồm chi cải cách tiền lương, tinh giản biên chế): 976.515 tỷ đồng, chiếm 64,1% tổng chi NSNN, thấp hơn dự toán năm 2017 (64,9%)

CHI TRẢ NỢ LÃI

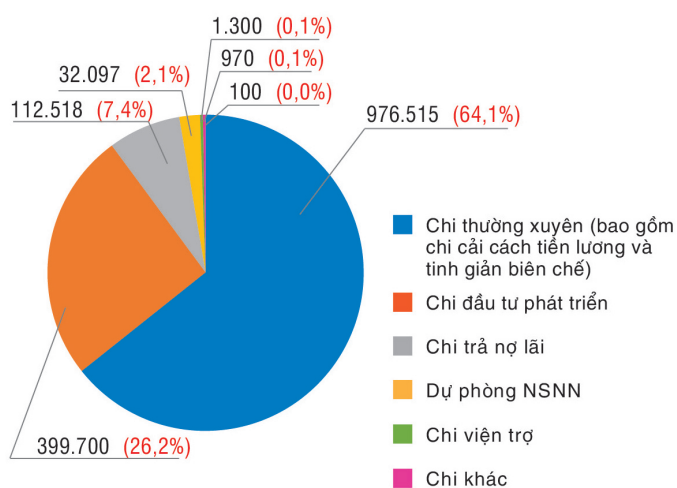
112.518 tỷ đồng, tăng 13,8% so với dự toán năm 2017

CHI VIỆN TRỢ

1.300 tỷ đồng, bằng dự toán 2017
Dự phòng NSNN: 32.097 tỷ đồng, chiếm 2,1% tổng chi NSNN, đảm bảo mức tối thiểu theo quy định

CHI CÂN ĐỐI NSNN NĂM 2018

DVT: Tỷ đồng (% so với tổng chi NSNN năm 2018)

Hình 8 Báo cáo NSNN dành cho công dân 2018 do CDI xây dựng

Thông lệ tốt của quốc tế và kinh nghiệm của CDI cũng cho thấy Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân không chỉ cung cấp những thông tin chung về ngân sách nhà nước như tổng thu, tổng chi, tổng ngân sách phân bổ theo từng lĩnh vực mà cần phải cung cấp cho người dân thông tin chi tiết về ngân sách nhà nước được sử dụng như thế nào theo từng hoạt động, dự án, chương trình cụ thể.

CHI THƯỜNG XUYÊN CHO SỰ NGHIỆP GIÁO DỤC:

229.074 tỷ đồng, chiếm 24,4 % tổng chi thường xuyên, cao hơn so với dự toán năm 2017 (24%)

CHI THƯỜNG XUYÊN CHO SỰ NGHIỆP KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ:

12.190 tỷ đồng, chiếm 1,3% tổng chi thường xuyên, cao hơn so với dự toán năm 2017 (1.25%)

Hình 9. Báo cáo NSNN dành cho công dân năm 2018 do CDI xây dựng

Ví dụ, ngân sách nhà nước phân bổ để đầu tư xây mới, sửa chữa bao nhiêu phòng học? Làm mới bao nhiêu km đường? Xây dựng, sửa chữa bao nhiêu trạm y tế hoặc bệnh viện? Cung cấp nước sạch cho bao nhiêu người?... Việc cung cấp thông tin chi tiết theo từng lĩnh vực sẽ cho người dân thấy rõ tiền thuế mình đóng đã được Chính phủ chi tiêu như thế nào, có hợp lý không, từ đó người dân có thể tham gia giám sát ngân sách nhà nước được hiệu quả hơn.

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân năm 2015 của Philippines là một trong những kinh nghiệm tốt khi cho người dân thấy Chính phủ đã phân bổ 53,9 tỷ Peso¹ để xây dựng và sửa chữa 31.728 phòng học; 3,5 tỷ Peso để cung cấp 70,5 triệu cuốn sách và tài liệu cho học sinh.

Ở Việt Nam, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân của các xã Hải Bối huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội; xã Gio Việt huyện Gio Linh và xã Hải An huyện Hải Lăng, tỉnh Quảng Trị do CDI hỗ trợ UBND các xã này xây dựng cũng là một trong những kinh nghiệm tốt khi đã cung cấp cho người đọc các thông tin cụ thể về các dự án đầu tư công sẽ được thực hiện trên địa bàn. Kết quả đánh giá việc sử dụng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân tại các xã này cho thấy người dân đã có những phản hồi tích cực về những nội dung mà Báo cáo cung cấp. Các thông tin đã được người dân sử dụng để thực hiện việc theo dõi và giám sát quá trình quản lý ngân sách của Chính quyền địa phương.

CÁC CÔNG TRÌNH DỰ ÁN ĐẦU TƯ CÔNG NĂM 2018

(Đơn vị: đồng)

Nguồn vốn từ chương trình Xây dựng Nông thôn mới	
1. Đường kiên cố hóa, giao thông thôn, Mỹ Thủy Đông Tân An, xã Hải An	600.000.000
2. Nhà Văn Hóa thôn Mỹ Thủy, xã Hải An	520.000.000
Nguồn vốn từ chương trình giảm nghèo bền vững	
1. Đường dân sinh ra vùng phát triển sản xuất thôn Tây Tân An, xã Hải An	650.000.000
2. Công trình tường rào, cổng sắt, hệ thống xử lý rác thải trạm y tế xã Hải An	250.000.000
3. Công trình đường Quốc phòng ven biển	100.000.000

Hình 10. Báo cáo NSNN dành cho công dân năm 2018 của xã Hải An, huyện Hải Lăng, tỉnh Quảng Trị

INVESTING IN THE PEOPLE

The government remains committed to providing ample social protection and basic social services to boost the capacity of people to rise from poverty.

Basic Education

To support the K to 12 Basic Education Program, this Budget allocates:

- › P53.9 billion to construct 31,728 classrooms and provide or repair other facilities
- › P11.3 billion to open 39,066 new teaching positions and 1,500 non-teaching positions
- › P3.5 billion to purchase 70.5 million textbooks and other instructional materials

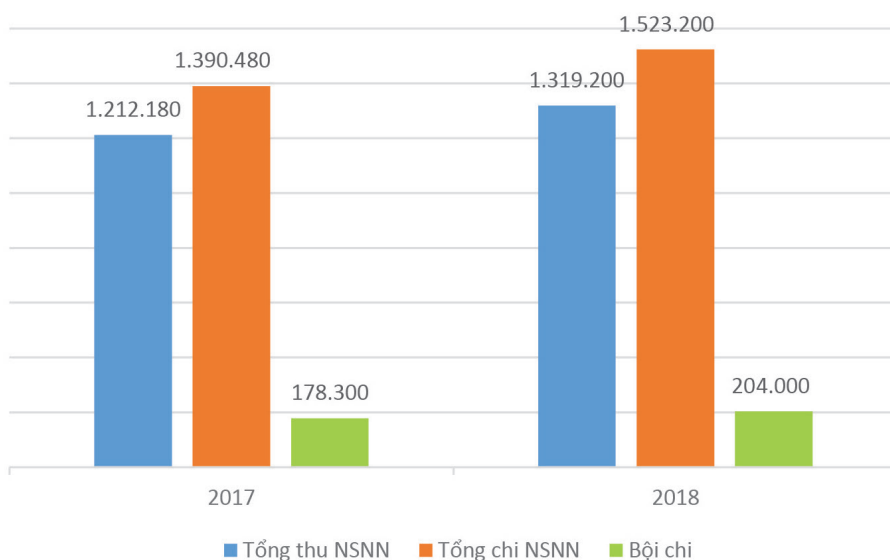
Hình 11. Báo cáo ngân sách công dân của Philippines năm 2015

¹ Peso là đơn vị tiền tệ của Philippines

Cân đối thu chi ngân sách nhà nước

Bên cạnh các thông tin về thu chi ngân sách nhà nước, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cần cung cấp cho người dân thông tin về cân đối thu chi ngân sách nhà nước. Bằng cách cân đối giữa thu và chi ngân sách, người dân sẽ có thể hiểu rõ ngân sách nhà nước đang bội thu hay bội chi. Nếu bội chi thì Chính phủ và Chính quyền địa phương sẽ vay nợ bao nhiêu, từ nguồn nào để bù đắp.

SO SÁNH CÂN ĐỐI NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC 2017 VÀ 2018
ĐVT: Tỷ đồng

Hình 12. Báo cáo NSNN dành cho công dân năm 2018 do CDI xây dựng

Các thay đổi về thu chi ngân sách

Thu chi ngân sách đều có khả năng tăng hoặc giảm do Chính phủ và Chính quyền địa phương tăng hoặc giảm chi tiêu. Bất cứ sự tăng/giảm nào về thu, chi ngân sách cũng cần được trình bày tóm tắt, kèm theo giải thích lý do. Theo thông lệ tốt của quốc tế, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân nên cung cấp thông tin liên quan tới thu chi ngân sách cho giai đoạn 2 năm trước để người dân có thể thấy được sự thay đổi về thu chi ngân sách.

Thông tin về nợ công

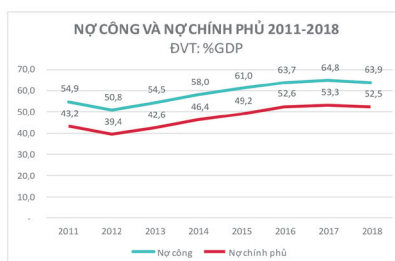
Mình bạch thông tin về nợ công là điều cần thiết để đảm bảo người dân có đầy đủ thông tin về các khoản vay nợ của Chính phủ và Chính quyền địa phương. Chính phủ và Chính quyền địa phương cần cho người dân biết nợ công là bao nhiêu, ngân sách nhà nước cần phải vay bao nhiêu để chi tiêu và chi tiêu cho những hoạt động cụ thể gì, kế hoạch quản lý và chi trả các khoản nợ như thế nào.

DỰ TOÁN THU CÂN ĐỐI TỪ HOẠT ĐỘNG XUẤT NHẬP KHẨU

179.000 tỷ đồng, giảm 0,56% so với dự toán năm 2017 do năm 2018 là năm thực hiện lộ trình cắt giảm thuế theo các hiệp định thương mại, đặc biệt là Hiệp định thương mại hàng hóa ASEAN (ATIGA) và tác động giảm thu từ xăng, dầu nhập khẩu do Nhà máy Lọc dầu Nghi Sơn đi vào hoạt động

Hình 13. Báo cáo NSNN dành cho công dân năm 2018 do CDI xây dựng

6 NỢ CÔNG, BỘI CHI

KHÁI NIỆM NỢ CÔNG CỦA VIỆT NAM

• **Nợ công của Việt Nam BAO GỒM:** nợ chính phủ, nợ được chính phủ bảo lãnh và nợ chính quyền địa phương.

• **Nợ công của Việt Nam KHÔNG BAO GỒM:** Nợ của ngân hàng nhà nước, nợ của doanh nghiệp nhà nước, và nợ của tổ chức bảo hiểm và an sinh xã hội.

Hình 14. Báo cáo NSNN dành cho công dân năm 2018 do CDI xây dựng

Thông tin về các dự án quan trọng có ảnh hưởng tới người dân

Kết quả tham vấn người dân tại Quảng Trị do CDI thực hiện cho thấy người dân địa phương rất quan tâm tới thông tin về ngân sách chi đầu tư phát triển được thực hiện trên địa bàn xã, huyện. Điều này là hoàn toàn dễ hiểu khi người dân là người trực tiếp hưởng lợi hoặc bị ảnh hưởng từ các dự án đầu tư phát triển triển khai trên địa bàn nơi họ sinh sống. Do vậy, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân, đặc biệt là ở cấp địa phương cần cung cấp cho người dân thông tin về các dự án được thực hiện trên địa bàn. Việc cung cấp thông tin về các dự án đầu tư sẽ giúp cho người dân thực hiện tốt được vai trò giám sát của mình đối với các công trình đầu tư công có sử dụng ngân sách nhà nước.

CÁC CÔNG TRÌNH DỰ ÁN ĐẦU TƯ CÔNG NĂM 2018

(Đơn vị: đồng)

TÊN CÔNG TRÌNH	KINH PHÍ	NGUỒN VỐN
Đường về bến cá Thôn Xuân Tiến	240.000.000	Chương trình 257
Xây dựng 2 phòng học Mầm non	840.000.000 (ng/dân đ/g 140.000.000)	Chương trình 257
Mương tưới tiêu Bạch Cầu	60.000.000	Chương trình 257
Đường Tân Xuân - Xuân Ngọc - Xuân Tiến	300.000.000	Vốn TPCP xây dựng NTM
Mương thoát nước tuyến 5	1.200.000.000	Vốn TPCP xây dựng NTM
Nhà vệ sinh trường THCS	240.000.000	Vốn TPCP xây dựng NTM
Sửa chữa 8 phòng học trường Tiểu học	290.000.000	Vốn TPCP xây dựng NTM

Hình 15. Báo cáo NSNN dành cho công dân xã Gio Việt, huyện Gio Linh, tỉnh Quảng Trị

Các chính sách mới có ảnh hưởng tới cuộc sống của người dân

Thông lệ tốt của quốc tế cho thấy Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân nên cung cấp thông tin về những chính sách mới được Chính phủ, Chính quyền địa phương ban hành. Người dân quan tâm nhiều tới việc họ được hưởng lợi hoặc bị ảnh hưởng gì từ các chính sách mới. Ví dụ, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân có thể đưa ra thông tin cụ thể, chi tiết về các chính sách hỗ trợ vay vốn, chính sách đào tạo nghề cho lao động nông thôn, chính sách hỗ trợ cho lao động nhập cư, chính sách hỗ trợ cho người nghèo. Người dân cũng đặc biệt quan tâm tới các chính sách thuế, phí, lệ phí và các khoản đóng góp của họ ở địa phương như đóng góp cho chương trình xây dựng nông thôn mới. Do vậy, Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cần phải cung cấp thông tin cho người dân về những chính sách này khi mới được ban hành hoặc có các điều chỉnh, sửa đổi nội dung của chính sách hiện hành.

Các khái niệm cơ bản về ngân sách nhà nước

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân không chỉ cung cấp thông tin về ngân sách mà còn giúp nâng cao kiến thức, hiểu biết của người dân về ngân sách nhà nước. Vì vậy tùy thuộc vào độ dài và nội dung của Báo cáo, có thể đưa thêm khái niệm hay giải thích về một số thuật ngữ ngân sách thường gặp, sử dụng từ ngữ đơn giản, dễ hiểu.

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân

là một phiên bản ngắn gọn, đơn giản, dễ hiểu của ngân sách nhà nước, trình bày những thông tin quan trọng mà người dân cần biết và hiểu được.

Thu ngân sách

gồm những khoản chính sau:

- Các khoản thu thường xuyên như: thuế giá trị gia tăng, thuế thu nhập doanh nghiệp, thuế thu nhập cá nhân, phí bảo trì đường bộ, lệ phí trước bạ...
- Các khoản thu không thường xuyên: tiền sử dụng đất, viện trợ, lợi tức từ doanh nghiệp nhà nước, bán và cho thuê tài sản nhà nước...

Bội chi/Bội thu ngân sách

là chênh lệch giữa khoản thu và khoản chi của NSNN. So sánh giữa tổng thu NSNN và tổng chi NSNN trong một năm.

Bội thu ngân sách

nếu tổng thu > tổng chi.

Bội chi ngân sách

nếu tổng thu < tổng chi.

Chi đầu tư phát triển

là nhiệm vụ chi của ngân sách nhà nước, gồm chi đầu tư xây dựng cơ bản (ví dụ điện đường trường trạm...) và một số nhiệm vụ chi đầu tư khác theo quy định của pháp luật (các chương trình, dự án đầu tư cấp quốc gia và địa phương).

Chi trả nợ

là nhiệm vụ chi của ngân sách nhà nước để trả các khoản nợ đến hạn phải trả, bao gồm khoản gốc, lãi, phí và chi phí khác phát sinh từ việc vay.

Chi dự trữ quốc gia

là nhiệm vụ chi của ngân sách nhà nước để mua hàng dự trữ cho các biến động bất ngờ như dịch bệnh, thiên tai.

Nợ công

là tổng giá trị các khoản nợ chính phủ, nợ được chính phủ bảo lãnh và nợ chính quyền địa phương. Vay nợ có mục đích chính là nhằm bù đắp bội chi ngân sách nhà nước và dành cho chi đầu tư của nhà nước.

Nợ Chính phủ

là khoản nợ phát sinh từ các khoản vay trong nước, nước ngoài, được ký kết, phát hành nhân danh Nhà nước, nhân danh Chính phủ

Nợ được Chính phủ bảo lãnh

là khoản nợ do doanh nghiệp, ngân hàng chính sách của Nhà nước vay được Chính phủ bảo lãnh.

Nợ chính quyền địa phương

là khoản nợ phát sinh do Ủy ban nhân dân cấp tỉnh vay.

Hình 16. Báo cáo NSNN dành cho công dân năm 2018 do CDI xây dựng

Thông tin liên hệ

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân là bản ngân sách tóm tắt nên không thể cung cấp toàn bộ các thông tin về ngân sách nhà nước. Vì vậy, cần cung cấp thêm trong Báo cáo thông tin liên hệ với số điện thoại, địa chỉ thư điện tử để người dân có thể trao đổi, tìm hiểu thêm về bản ngân sách đầy đủ, về quy trình ngân sách, hoặc về một nội dung cụ thể của ngân sách.

Theo quy định của Luật Ngân sách Nhà nước năm 2015 và Luật Tiếp cận thông tin, việc công khai và cung cấp thông tin về ngân sách nhà nước cho người dân là bắt buộc đối với các cơ quan thực hiện ngân sách. Do vậy các cơ quan thực hiện ngân sách cần chủ động cung cấp thông tin để người dân có thể liên hệ, trao đổi khi cần thiết. Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân năm 2018 do Bộ Tài chính xây dựng và công bố lần đầu tiên đã cung cấp thông tin liên hệ để người dân có thể đặt câu hỏi, trao đổi và thảo luận về ngân sách nhà nước.

Thông tin liên hệ:

Cổng thông tin điện tử Bộ Tài chính

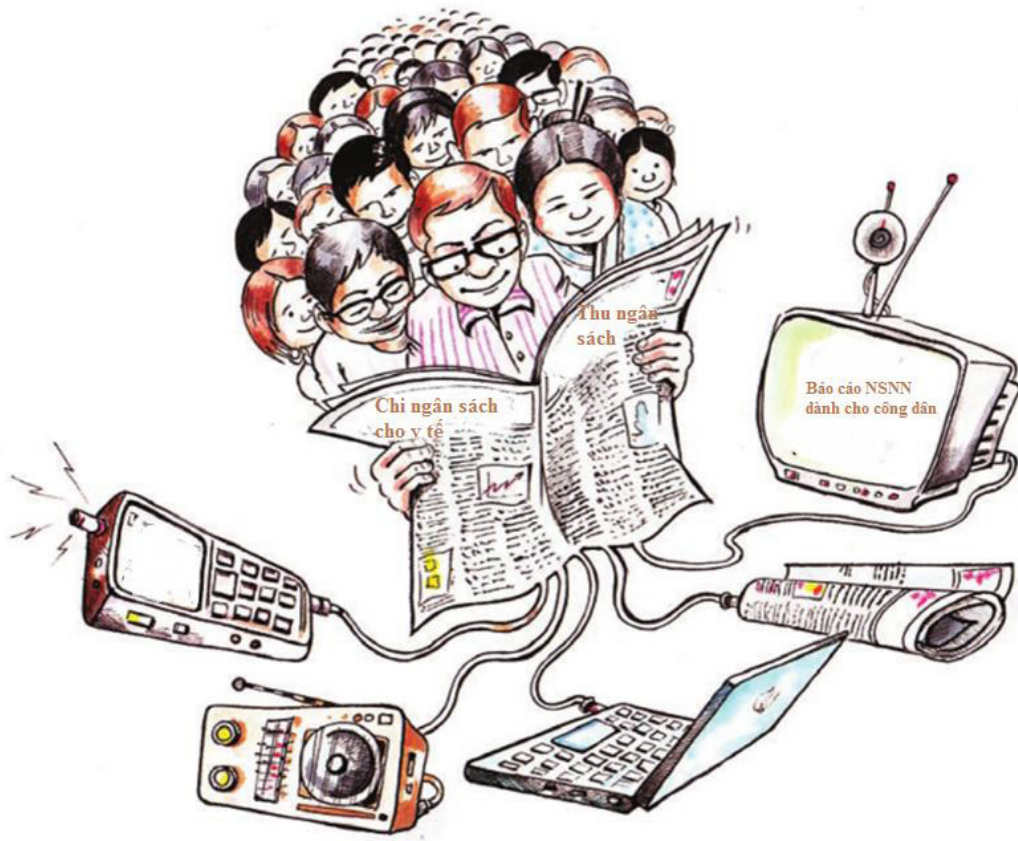
Địa chỉ website: www.mof.gov.vn

Chuyên mục: Hỏi đáp chính sách tài chính

Tháng 12/ 2017

Hình 17. Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân năm 2018 do Bộ Tài chính xây dựng

CHƯƠNG 3. PHỔ BIẾN BÁO CÁO NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC DÀNH CHO CÔNG DÂN

Chính phủ và Chính quyền địa phương cần nỗ lực để phổ biến rộng rãi Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân. Nếu không được phổ biến rộng rãi thì mục đích chính để xây dựng Báo cáo này sẽ thất bại.

Có nhiều hình thức để phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân như tờ rơi, sách, đài phát thanh, chương trình tuyên hình, Internet,...Việc quyết định lựa chọn hình thức phổ biến nào hiệu quả nhất sẽ tùy thuộc vào đối tượng mà Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân hướng tới. Ví dụ, độc giả là những người ít tiếp cận với Internet như người dân tộc thiểu số, công nhân thì hình thức tốt nhất để phổ biến Báo cáo là tờ rơi, áp-phích và sách. Độc giả là thanh niên, chuyên gia thì hình thức phổ biến tốt nhất là thông qua internet. Do vậy, trong từng trường hợp Chính phủ và Chính quyền địa phương cần cân nhắc lựa chọn hình thức phổ biến Báo cáo cho phù hợp. Chính phủ và Chính quyền địa phương có thể sử dụng đồng thời nhiều hình thức phổ biến thông tin để càng nhiều người dân có thể tiếp cận càng tốt.

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân dưới dạng bản in

Các kinh nghiệm quốc tế và kinh nghiệm của Việt Nam cho thấy Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân nên được in ấn dưới dạng tờ rơi hoặc một cuốn sách ngắn. Sử dụng hình thức phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân dưới dạng bản in sẽ giúp cho người sử dụng có thể lưu trữ được thông tin, sử dụng các thông tin này để giám sát thực hiện ngân sách nhà nước của Chính phủ và Chính quyền địa phương các cấp. Bên cạnh đó, Báo cáo ngân sách nhà nước dạng bản in cũng giúp cho việc chia sẻ thông tin một cách dễ dàng hơn. Một người dân có thể sử dụng Báo cáo ngân sách nhà nước dưới dạng bản in để trao đổi, chia sẻ thông tin với gia đình, bạn bè, đồng nghiệp

hay hàng xóm của họ. Vì vậy một tờ rơi/ sách nhỏ có thể tiếp cận được nhiều người. Dưới đây là một số ví dụ về báo cáo ngân sách nhà nước dạng bản in đã được xây dựng và công bố tại Việt Nam.

Báo cáo ngân sách dành cho công dân năm 2018 của Bộ Tài chính Việt Nam xây dựng và công bố. Báo cáo bao gồm 13 trang, nêu tóm tắt về Dự toán ngân sách nhà nước năm 2018 và Kế hoạch tài chính ngân sách nhà nước 3 năm 2018 -2020. Phần trình bày có các đồ thị, biểu đồ, hình ảnh và biểu tượng minh họa cho các số liệu về ngân sách nhà nước. Chi tiết xin vui lòng xem Phụ lục 1 hoặc truy cập:

http://www.mof.gov.vn/webcenter/portal/btc/r/lvtc/slnsnn/bcnsnndccd/bcnsnndc-cd_chitiet?dDocName=MOFUCM119398&_afLoop=5093011141867582#!%40%40%3F_afLoop%3D5093011141867582%26dDocName%3DMOFUCM119398%26_adf.ctrl-state%3D14a1lq7qyg_361

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân do CDI xây dựng và công bố. Báo cáo gồm 12 trang, bao gồm thông tin tóm tắt về ngân sách nhà nước, các khai niệm và thuật ngữ cơ bản về ngân sách nhà nước, tóm tắt về quy trình ngân sách tại Việt Nam. Báo cáo được thiết kế chuyên nghiệp, nội dung đơn giản, dễ hiểu, sử dụng nhiều bản đồ, đồ thị để truyền tải các số liệu về ngân sách. Chi tiết vui lòng xem Phụ lục 2 hoặc truy cập:

http://cdvietnam.org/wp-content/uploads/2018/04/180223_CB-2018-final.pdf

Báo cáo ngân sách công dân của thành phố Hải Phòng và tỉnh Bắc Ninh. Đây là 2 tỉnh trong số 63 tỉnh thành của Việt Nam đã thực hiện xây dựng và phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân.

Báo cáo ngân sách nhà nước của Hải Phòng do Cục thống kê thực hiện xây dựng và công bố. Báo cáo được thiết kế dưới dạng tờ rơi, cung cấp một số thông tin tóm tắt về ngân sách nhà nước của Hải Phòng và kết quả thực hiện các chỉ tiêu, mục tiêu phát triển của thành phố năm 2017. Chi tiết vui lòng truy cập:

<http://www.thongkehaphong.gov.vn/so-lieu-thong-ke/so-lieu-thong-ke-chu-yeu-thanh-pho-hai-phong-nam-2017-228.html>

Báo cáo ngân sách nhà nước của tỉnh Bắc Ninh được thiết kế đơn giản, chỉ cung cấp thông tin tóm tắt về thu chi ngân sách nhà nước, sử dụng biểu đồ tròn để cung cấp các thông tin về ngân sách. Báo cáo có cung cấp đường dẫn để người đọc có thể đọc được thông tin chi tiết hơn về tình hình thực hiện thu chi ngân sách nhà nước năm 2017. Chi tiết vui lòng truy cập:

<http://stc.bacninh.gov.vn/news/-/details/57416/tinh-hinh-thuc-hien-du-toan-thu-chi-ngan-sach-nha-nuoc-nam-2017>

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân xã Hải Bối huyện Đông Anh thành phố Hà Nội, xã Gio Việt huyện Gio Linh và xã Hải An huyện Hải Lăng tỉnh Quảng Trị do CDI hỗ trợ UBND các xã xây dựng và công bố Chi tiết vui lòng xem Phụ lục 3 hoặc truy cập:

http://cdvietnam.org/wp-content/uploads/2018/07/20171010_Ngansach_HaiBoi.pdf

<http://cdvietnam.org/wp-content/uploads/2018/05/Hai-An1.pdf>

<http://cdvietnam.org/wp-content/uploads/2018/05/Gio-Viet.pdf>

Internet

Internet là một phương tiện phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân với nhiều ưu điểm. Cổng thông tin điện tử của Chính phủ và Chính quyền các cấp là nơi lưu trữ và chia sẻ một

lượng lớn thông tin về ngân sách mà các hình thức khác không thể đáp ứng được. Tại Việt Nam, Bộ Tài chính và Sở Tài chính của các tỉnh, thành phố đều có một thư mục riêng về công khai ngân sách nhà nước trên cổng thông tin điện tử như hình dưới đây. Người dân có thể dễ dàng tìm kiếm trong các thư mục này thông tin tóm tắt về hoặc chi tiết về ngân sách nhà nước như Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân, Dự toán ngân sách nhà nước, các loại báo cáo ngân sách.

Hình 18. Thư mục Công khai ngân sách nhà nước trên cổng thông tin điện tử của Bộ Tài chính

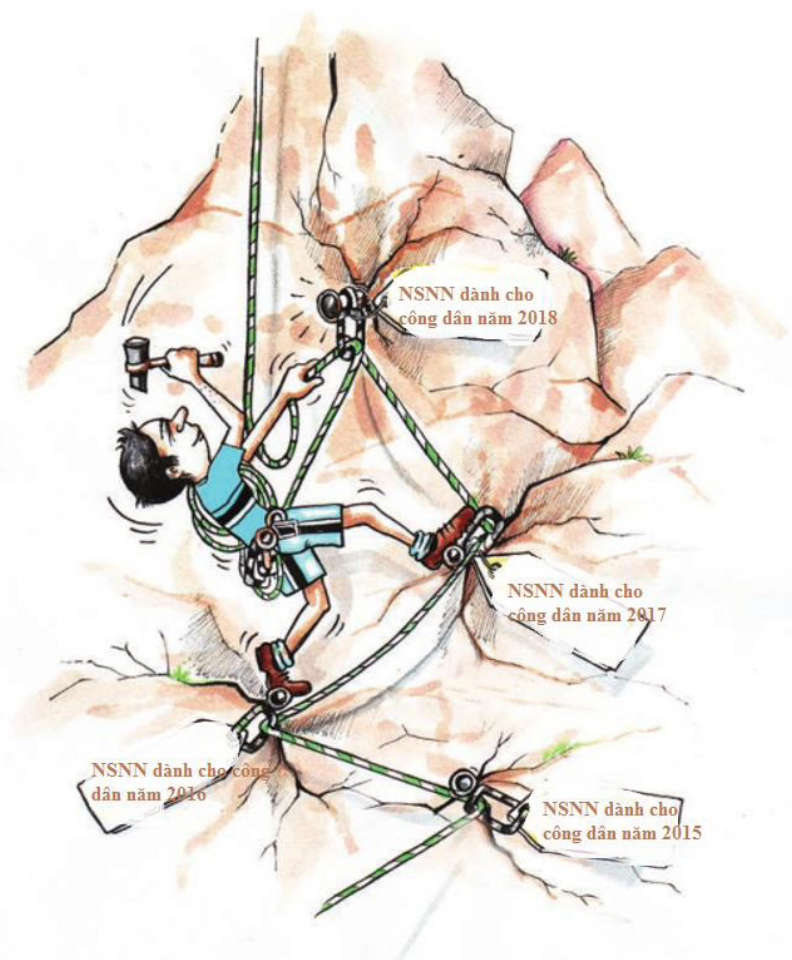
Internet có thể thúc đẩy tương tác giữa độc giả với các cơ quan có liên quan. Cổng thông tin điện tử của Bộ Tài chính và các Sở Tài chính đều có thư mục hỏi đáp về ngân sách. Thông qua mục hỏi đáp, người đọc có thể đặt câu hỏi cho các cơ quan thực hiện và quản lý ngân sách nhà nước và các cơ quan này phải có trách nhiệm giải trình và trả lời những câu hỏi này.

Việc sử dụng trang thông tin điện tử và các công cụ trực tuyến để phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân chỉ phát huy tác dụng khi đối tượng sử dụng là những người có trình độ học thức nhất định, những người có thể truy cập Internet thường xuyên.

Video

Hiện nay, video không phải là hình thức thông dụng để phổ biến thông tin về Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân, nhưng video có thể là một công cụ truyền tải những thông tin phức tạp một cách hấp dẫn. Video có thể thu hút sự chú ý của các khán giả, kể cả các khán giả ở vùng sâu vùng xa. Đây là cách hiệu quả nhất để đưa nhân vật vào ngân sách khi muốn minh họa tác động của ngân sách đối tới cuộc sống của mọi người. Hình thức này cũng cho phép đưa ra dữ liệu một cách dễ hiểu, ví dụ việc sử dụng phim hoạt hình.

CHƯƠNG 4. ĐÁNH GIÁ, LẬP KẾ HOẠCH CHO NĂM TIẾP THEO

Trong suốt quá trình xây dựng và phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân, Chính phủ và Chính quyền địa phương cần phải trả lời câu hỏi: Liệu Báo cáo có đạt được các mục tiêu đặt ra ban đầu là nâng cao nhận thức về ngân sách nhà nước và tạo cơ hội cho người dân tham gia vào quá trình lập, thực hiện và giám sát ngân sách không?.

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân là một tài liệu ngân sách quan trọng, được xây dựng khá kỳ công vì vậy cần đánh giá hiệu quả của Báo cáo này trong việc cung cấp thông tin và thúc đẩy sự tham gia của người dân vào quản lý ngân sách nhà nước. Kết quả đánh giá sẽ giúp cho Chính phủ, Chính quyền địa phương có kế hoạch xây dựng Báo cáo những năm tiếp theo một cách hiệu quả hơn. Các câu hỏi có thể sử dụng để đánh giá, tổng kết và rút kinh nghiệm đối với từng bước trong quá trình xây dựng, phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân bao gồm:

Lập kế hoạch

- Các mục tiêu xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân năm nay có rõ ràng không? Nếu không, cần làm gì để rõ hơn trong năm sau?
- Có xác định được những chỉ số và tiêu chí đánh giá kết quả thực hiện các mục tiêu đặt ra không? Các chỉ số và tiêu chí đó có phù hợp không? Nếu không, có thể bổ sung hoặc sửa đổi như thế nào?
- Quy trình xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân năm nay như thế nào? Các nội dung, yếu tố nào đã được cân nhắc đưa vào Báo cáo?

Tham vấn

- Giả định ban đầu về đối tượng sử dụng Báo cáo có chính xác không? Có thêm gợi ý nào về đối tượng sử dụng Báo cáo sau tham vấn không? Nếu có, tại sao đối tượng đó không được đưa vào trong kế hoạch ban đầu? Dựa trên kết quả tham vấn, có điểm gì khác so với các giả định đưa ra ban đầu không? Điểm gì đạt được và điểm gì chưa đạt được?
- Quá trình tham vấn có được tiến hành như kế hoạch dự kiến không? Nếu không, điểm gì ngoài dự kiến?
- Đánh giá quá trình tham vấn được thực hiện như thế nào? (đánh giá bằng văn bản, khảo sát trực tuyến, hay phản hồi miệng) Công cụ đánh giá được sử dụng có phải là tối ưu nhất không? Nếu không, có thể lựa chọn công cụ nào khác?
- Người tham gia đánh giá như thế nào về việc tham vấn? Mong đợi gì từ đánh giá của những người được tham vấn? Câu hỏi tham vấn có phù hợp không? Nếu không, nên hỏi câu hỏi nào khác? Nhìn nhận gì thêm từ những đánh giá của người tham gia? Bài học gì rút ra từ những đánh giá đó?
- Kết quả tham vấn nào hữu ích nhất? Tại sao? Kết quả đó được sử dụng như thế nào khi xây dựng Báo cáo? Kết quả tham vấn nào không hữu ích? Tại sao? Từ đó, bài học kinh nghiệm nào được rút ra để xây dựng và triển khai những cuộc tham vấn tiếp theo?

Xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân

- Kinh nghiệm rút ra từ việc sử dụng các khuyến nghị sau tham vấn khi xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân là gì? Các thách thức, khó khăn gặp phải là gì? Tại sao thách thức? Giải quyết bằng cách nào? Kết quả ra sao? Nếu phải xây dựng lại Báo cáo cần có những điều chỉnh, thay đổi gì?
- Năng lực của các cơ quan xây dựng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân năm nay như thế nào? Cơ quan xây dựng Báo cáo có những kiến thức và kỹ năng nào? Kiến thức và kỹ năng nào cần phải cải thiện trong những năm tiếp theo?

Phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân

- Ai là người đã tiếp cận, sử dụng Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân? Có phải là đối tượng đích của Báo cáo năm nay không? Nếu không thì tại sao?
- Cách thức phổ biến Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân năm nay là gì? Người dân, người sử dụng phản hồi như thế nào về Báo cáo năm nay? Những phản hồi này có ý nghĩa gì với việc xây dựng Báo cáo năm sau không?
- Người dân, các tổ chức xã hội dân sự tham gia như thế nào vào quy trình ngân sách? Nếu có, tham gia vào nội dung gì? Làm thế nào để nhân rộng và khuyến khích hơn nữa sự tham gia này?

PHỤ LỤC

1. Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cho Dự toán Ngân sách nhà nước năm 2018 do Bộ Tài chính xây dựng và xuất bản
2. Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cho Dự toán Ngân sách nhà nước năm 2018 do Trung tâm Phát triển và Hội nhập xây dựng và xuất bản
3. Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân cho Dự toán Ngân sách xã Hải An, huyện Hải Lăng, tỉnh Quảng Trị năm 2018 do Trung tâm Phát triển và Hội nhập hỗ trợ UBND xã Hải An xây dựng và xuất bản

PHỤ LỤC 1

BỘ TÀI CHÍNH

BÁO CÁO NGÂN SÁCH DÀNH CHO CÔNG DÂN

**DỰ TOÁN NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC
NĂM 2018**

Tháng 17/2017

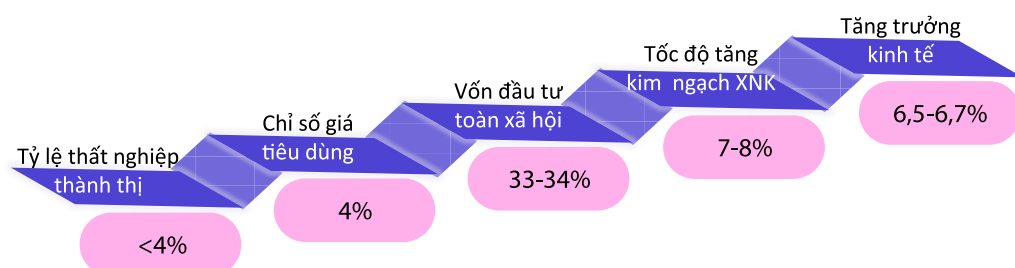
VIỆT NAM

DỰ TOÁN NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC NĂM 2018

MỤC TIÊU

- Cơ cấu lại NSNN và nợ công theo hướng an toàn, bền vững
- Đẩy mạnh cải cách khu vực sự nghiệp công, tinh giản biên chế
- Tăng cường cải cách thủ tục hành chính
- Quản lý, sử dụng triệt để tiết kiệm, hiệu quả nguồn lực NSNN
- Đảm bảo an sinh xã hội

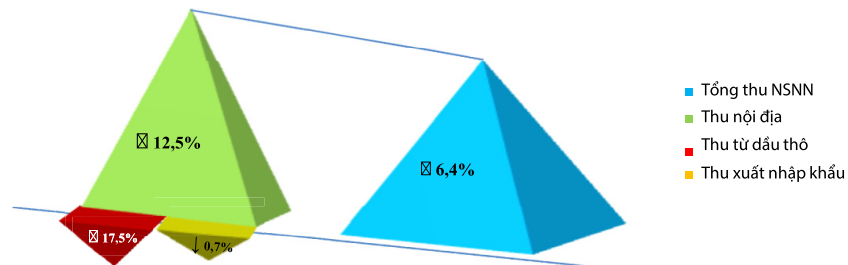
Chỉ tiêu phát triển kinh tế - xã hội chủ yếu năm 2018

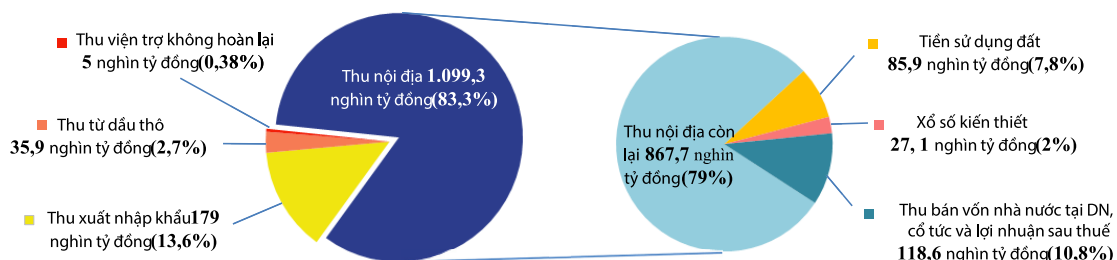
2

Dự toán thu NSNN năm 2018: 1.319,2 nghìn tỷ đồng, tăng 6,4% so với ước thực hiện năm 2017

Mức tăng/giảm thu NSNN năm 2018 so với ƯTH năm 2017

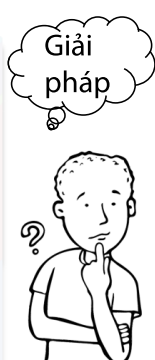
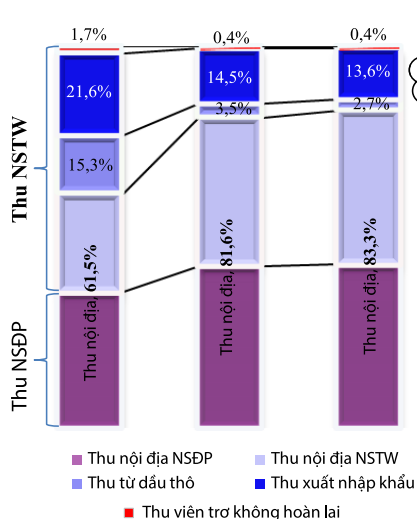

Cơ cấu dự toán thu NSNN năm 2018

Cơ cấu thu NSNN tiếp tục dịch chuyển tích cực, tỷ trọng thu nội địa ngày càng tăng, tỷ trọng các khoản thu tài nguyên thiên nhiên và các yếu tố bên ngoài (dầu thô, xuất nhập khẩu) giảm dần. Tuy nhiên, thu NSTW có xu hướng giảm làm gia tăng áp lực cân đối NSTW và ảnh hưởng đến vai trò chủ đạo của NSTW.

Cơ cấu thu NSNN theo lĩnh vực thu và phân cấp quản lý

Cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh

Thúc đẩy tăng trưởng cao và bền vững, tạo nguồn thu ngân sách ổn định vững chắc

Cải cách thủ tục hành chính

Cải cách thủ tục hành chính, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước, đặc biệt là trong lĩnh vực thuế, hải quan, kho bạc nhà nước, bảo hiểm xã hội

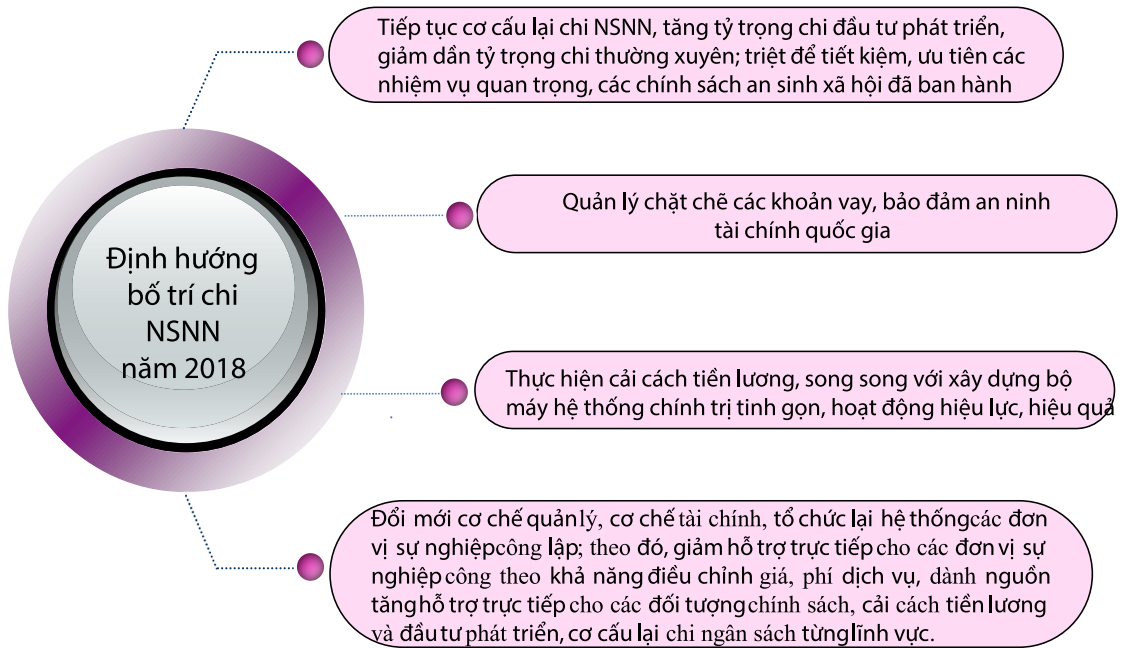
Chống buôn lậu, hàng giả

Chống thất thu, xử lý, ngăn chặn các hành vi buôn lậu, gian lận thương mại, sản xuất, kinh doanh hàng giả, chuyển giá, trốn thuế

Giảm nợ đọng thuế

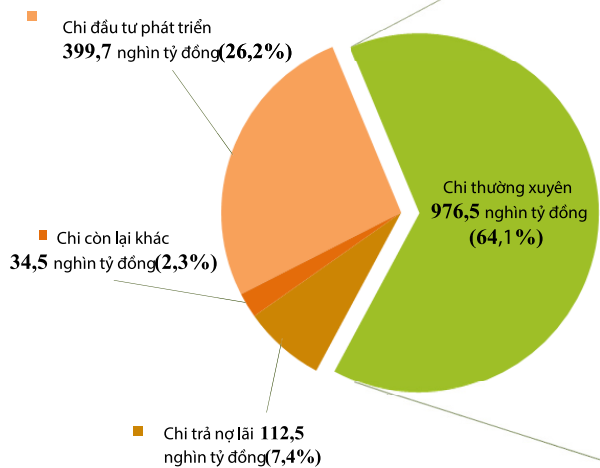
Thanh tra, kiểm tra thuế, xử lý nợ đọng thuế, bảo đảm thu đúng, đủ, kịp thời các khoản thuế, phí, lệ phí và thu khác vào NSNN

Dự toán chi NSNN năm 2018: 1.523,2 nghìn tỷ đồng, tăng 9,5% so với dự toán năm 2017

5

Cơ cấu dự toán chi NSNN năm 2018

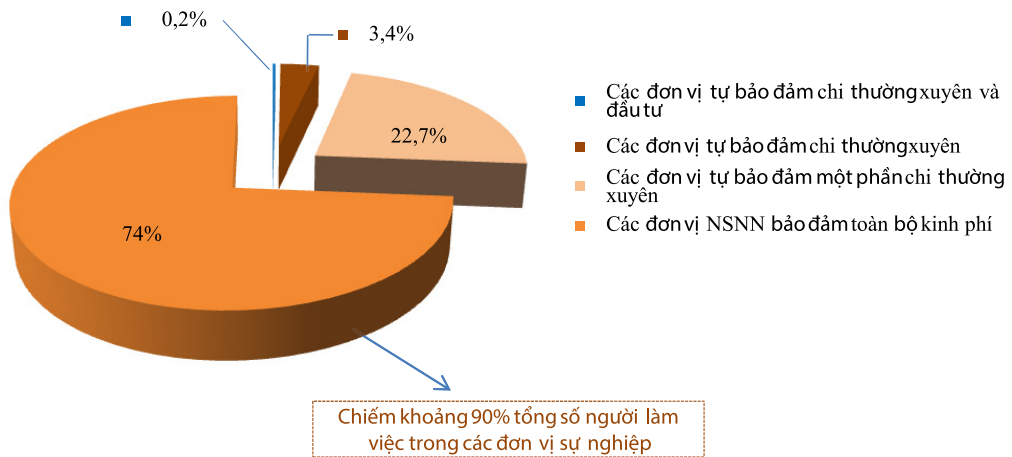
<p>Giáo dục đào tạo, 24% chi thường xuyên Phổ cập giáo dục tiểu học, phổ cập giáo dục mầm non cho trẻ 5 tuổi Miễn giảm học phí cho học sinh, sinh viên hộ nghèo, hoàn cảnh khó khăn vùng sâu, vùng xa.</p>
<p>Y tế, 10% chi thường xuyên Duy trì tỉ lệ tiêm chủng mở rộng trên 95% Hỗ trợ mua thẻ BHYT cho người nghèo, trẻ em dưới 6 tuổi, người sống tại xã đảo, huyện đảo, ...</p>
<p>Bảo đảm xã hội, 13% chi thường xuyên Thực hiện chi lương hưu đối tượng do NSNN đảm bảo, trợ cấp ưu đãi cho người có công, hỗ trợ cho các đối tượng bảo trợ xã hội.</p>
<p>Kinh tế và môi trường, 12% chi thường xuyên Ưu tiên duy tu hạ tầng kinh tế như đường thủy nội địa, đường sắt, đê điều; hỗ trợ người dân, doanh nghiệp phát triển sản xuất, kinh doanh. Thu gom xử lý chất thải, nước thải, khắc phục ô nhiễm và cải thiện môi trường.</p>
<p>Chi hoạt động của cơ quan quản lý nhà nước, Đảng, đoàn thể, 14% chi thường xuyên Đảm bảo hoạt động của bộ máy cơ quan quản lý nhà nước. Triệt để tiết kiệm kết hợp tinh giản biên chế ở từng cơ quan, đơn vị để dành nguồn điều chỉnh lương cơ sở; mở rộng khoản kinh phí xe ô tô.</p>
<p>Chi cải cách tiền lương và tinh giản biên chế 35,7 nghìn tỷ đồng Điều chỉnh tăng lương cơ sở 7% (từ 1,3 triệu đồng/tháng lên 1,39 triệu đồng/tháng).</p>
<p>Lĩnh vực khác (Khoa học và công nghệ 1,3%, văn hóa thông tin 0,8%...).</p>

6

Tổ chức lại hệ thống các đơn vị sự nghiệp công, giảm hỗ trợ trực tiếp cho các đơn vị sự nghiệp công theo khả năng điều chỉnh giá, phí dịch vụ

Cơ cấu đơn vị sự nghiệp công theo mức độ tự chủ (số liệu tổng hợp đến đầu năm 2017)

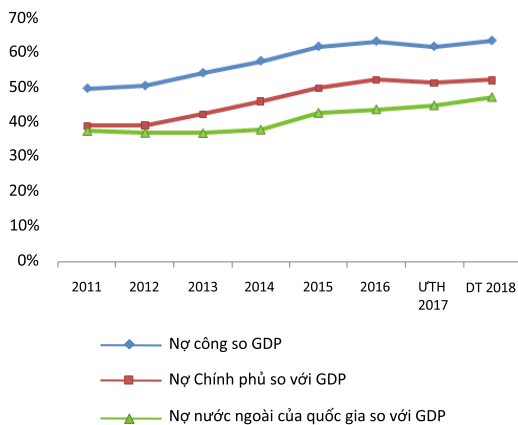

7

Dự toán bội chi NSNN năm 2018

Nợ công được kiểm soát trong giới hạn cho phép

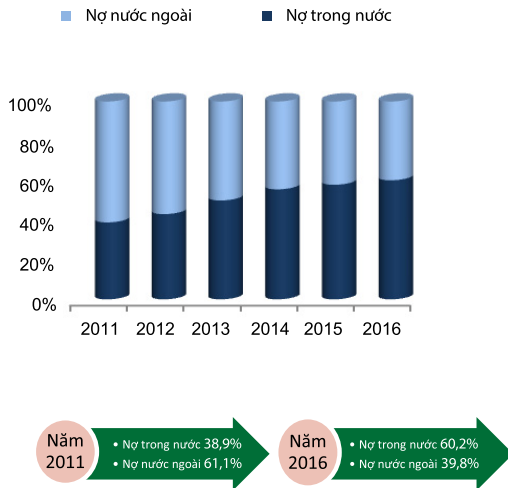
Mục tiêu giai đoạn 2016-2020

Mục tiêu	2018
Nợ công hằng năm ≤ 65% GDP	Nợ công 63,9% GDP
Nợ Chính phủ hằng năm ≤ 54% GDP	Nợ Chính phủ 52,5% GDP
Nợ nước ngoài của quốc gia hằng năm ≤ 50% GDP	Nợ nước ngoài của quốc gia 47,6% GDP

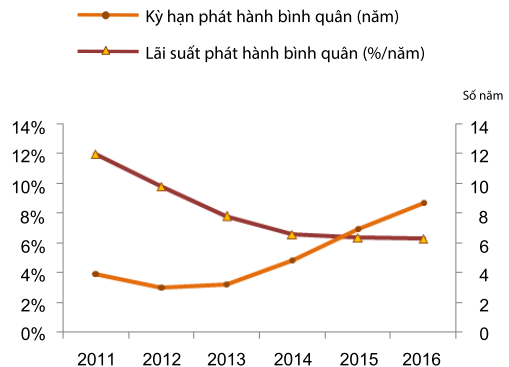
8

Giải pháp cơ cấu lại nợ công

(i) Giảm tỷ trọng nợ nước ngoài, tăng tỷ trọng nợ trong nước

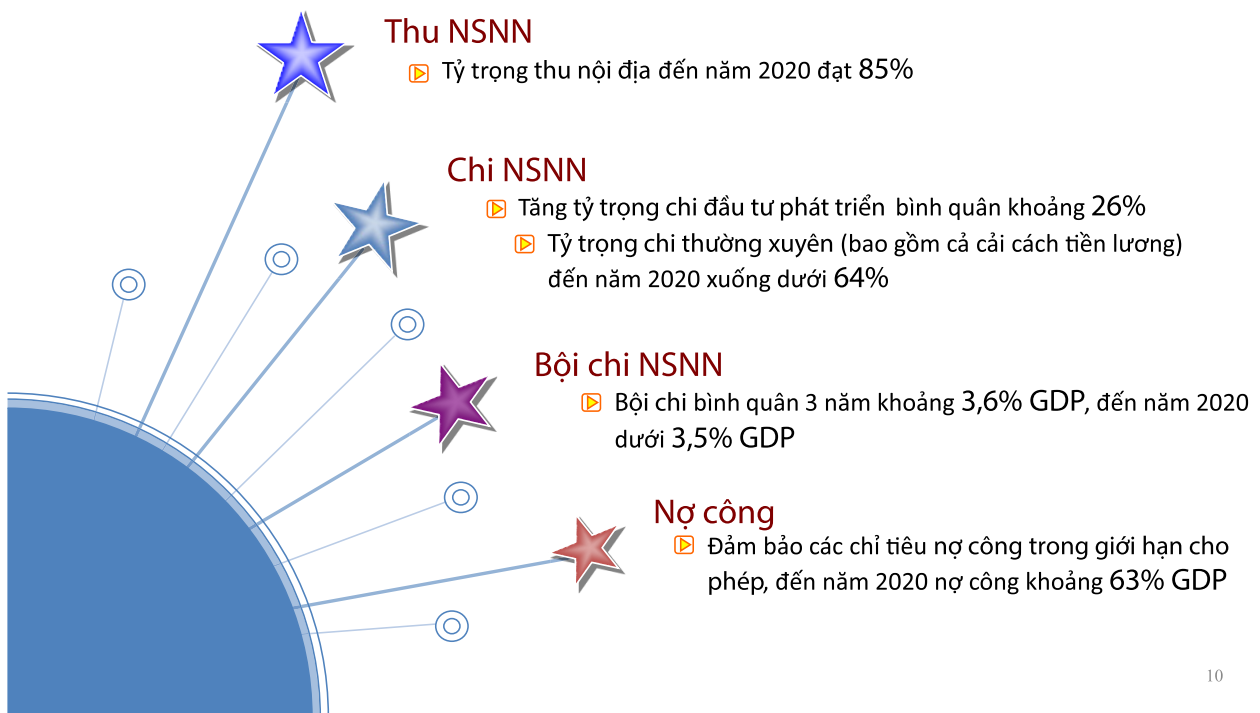
(ii) Kéo dài kỳ hạn phát hành TPCP, giảm lãi suất phát hành bình quân

Năm	2011	2016
Kỳ hạn phát hành	3,91 năm	8,71 năm
Lãi suất phát hành	12,01%/năm	6,28%/năm

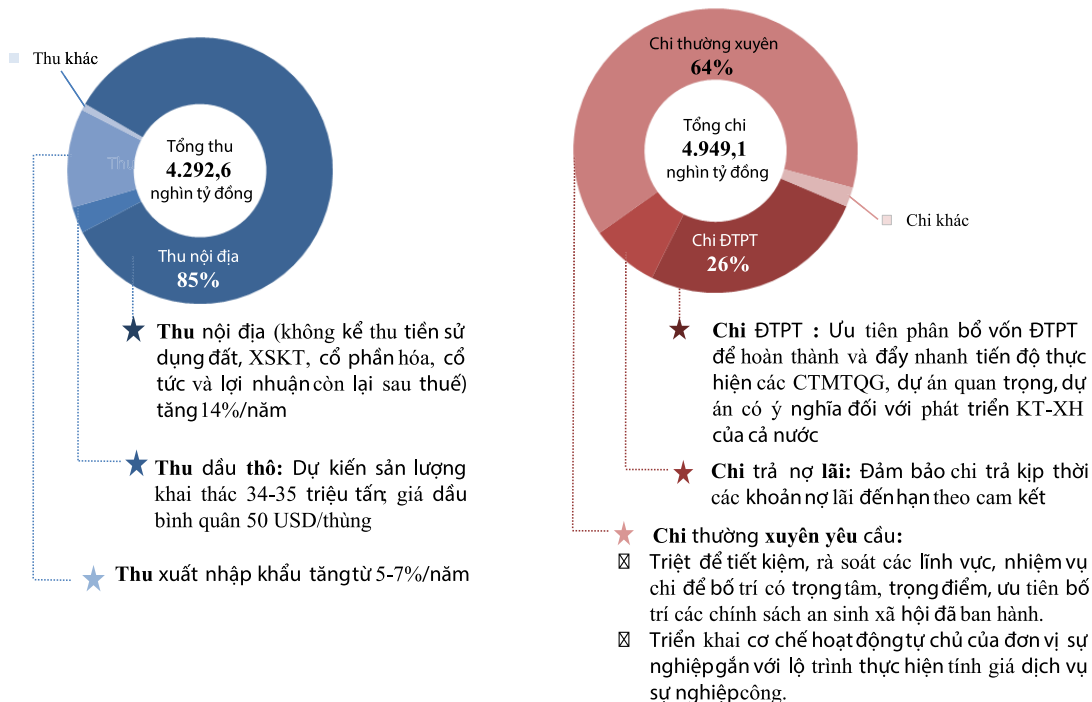
9

Kế hoạch tài chính - NSNN 3 năm 2018 - 2020

10

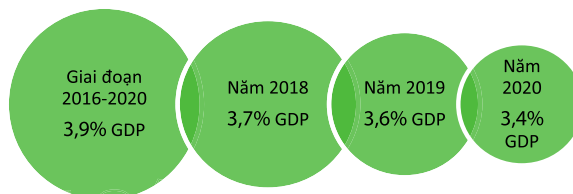
Dự toán thu, chi NSNN 3 năm 2018 - 2020

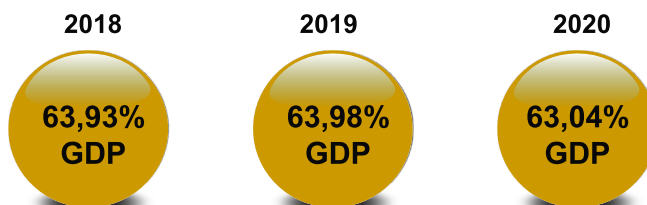
11

Bội chi NSNN giảm dần các năm

Nợ công trong giới hạn quy định

12

Các giải pháp giai đoạn 2018 - 2020

Ổn định kinh tế vĩ mô, tạo điều kiện thuận lợi cho đầu tư, sản xuất – kinh doanh, phấn đấu thực hiện đạt các mục tiêu tăng trưởng kinh tế.

Quyết liệt công tác quản lý thu, chống thất thu. Hoàn thiện hệ thống cơ chế chính sách phục vụ cho quá trình cơ cấu lại DNNN để đẩy nhanh tiến độ cổ phần hóa, thoái vốn DNNN.

Tiết kiệm chi thường xuyên gắn với thực hiện tinh giản biên chế và cơ cấu lại đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức. Ngân sách nhà nước chỉ tập trung vào các dịch vụ công Nhà nước phải đảm bảo và hỗ trợ một phần theo lộ trình tính đủ chi phí vào giá, phí dịch vụ sự nghiệp công; thực hiện cơ cấu lại chi đối với từng lĩnh vực gắn với thực hiện đổi mới khu vực sự nghiệp công lập.

Kiểm soát mức bội chi; thực hiện cơ cấu lại nợ công theo các mục tiêu đề ra, tăng tỷ trọng vay trong nước, giảm tỷ trọng vay ngoài nước, kéo dài kỳ hạn vay, giảm lãi suất huy động, giảm bảo lãnh Chính phủ, đảm bảo nợ công trong giới hạn quy định.

Thông tin liên hệ:

Cổng thông tin điện tử Bộ Tài chính

Địa chỉ website: www.mof.gov.vn

Chuyên mục: Hỏi đáp chính sách tài chính

Tháng 12/ 2017

BÁO CÁO NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC DÀNH CHO CÔNG DÂN

DỰ TOÁN NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC NĂM 2018

*Người dân đang đóng góp vào Ngân sách nhà nước
vì vậy BIẾT và HIỂU về Ngân sách nhà nước
là vô cùng quan trọng.*

NỘI DUNG CHÍNH

1. Khái niệm cơ bản
2. Các chỉ tiêu phát triển kinh tế xã hội
3. Dự toán thu
4. Dự toán chi
5. Cân đối ngân sách nhà nước
6. Nợ công, bội chi
7. Chương trình, dự án trọng điểm
8. Chu trình ngân sách và sự tham gia của người dân
9. Thông tin liên hệ

Ngân sách nhà nước (NSNN)

là toàn bộ các khoản thu, chi của nhà nước được dự toán và thực hiện trong một năm để đảm bảo thực hiện các chức năng, nhiệm vụ của nhà nước.

Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân

là một phiên bản ngắn gọn, đơn giản, dễ hiểu của ngân sách nhà nước, trình bày những thông tin quan trọng mà người dân cần biết và hiểu được.

Thu ngân sách

gồm những khoản chính sau:

- Các khoản thu thường xuyên như: thuế giá trị gia tăng, thuế thu nhập doanh nghiệp, thuế thu nhập cá nhân, phí bảo trì đường bộ, lệ phí trước bạ...
- Các khoản thu không thường xuyên: tiền sử dụng đất, viện trợ, lợi tức từ doanh nghiệp nhà nước, bán và cho thuê tài sản nhà nước...

Chi ngân sách nhà nước

gồm nhiều khoản khác nhau, nhưng quan trọng nhất là chi thường xuyên, chi đầu tư phát triển, chi trả nợ, chi dự trữ quốc gia.

Chi thường xuyên

là khoản chi nhằm duy trì hoạt động của bộ máy nhà nước, ví dụ như lương thưởng, công tác, hội họp, thiết bị văn phòng, dịch vụ công cộng (điện, nước...).

Chi đầu tư phát triển

là nhiệm vụ chi của ngân sách nhà nước, gồm chi đầu tư xây dựng cơ bản (ví dụ điện đường trường trạm...) và một số nhiệm vụ chi đầu tư khác theo quy định của pháp luật (các chương trình, dự án đầu tư cấp quốc gia và địa phương).

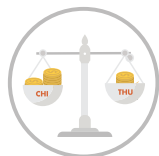
Chi trả nợ

là nhiệm vụ chi của ngân sách nhà nước để trả các khoản nợ đến hạn phải trả, bao gồm khoản gốc, lãi, phí và chi phí khác phát sinh từ việc vay.

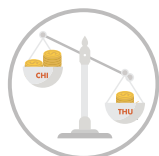
Chi dự trữ quốc gia

là nhiệm vụ chi của ngân sách nhà nước để mua hàng dự trữ cho các biến động bất ngờ như dịch bệnh, thiên tai.

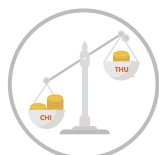
Bội chi/Bội thu ngân sách

là chênh lệch giữa khoản thu và khoản chi của NSNN. So sánh giữa tổng thu NSNN và tổng chi NSNN trong một năm.

Bội thu ngân sách

nếu tổng thu > tổng chi.

Bội chi ngân sách

nếu tổng thu < tổng chi.

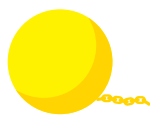
Nợ công

là tổng giá trị các khoản nợ chính phủ, nợ được chính phủ bảo lãnh và nợ chính quyền địa phương. Vay nợ có mục đích chính là nhằm bù đắp bội chi ngân sách nhà nước và dành cho chi đầu tư của nhà nước.

Nợ Chính phủ

là khoản nợ phát sinh từ các khoản vay trong nước, nước ngoài, được ký kết, phát hành nhân danh Nhà nước, nhân danh Chính phủ

Nợ được Chính phủ bảo lãnh

là khoản nợ do doanh nghiệp, ngân hàng chính sách của Nhà nước vay được Chính phủ bảo lãnh.

Nợ chính quyền địa phương

là khoản nợ phát sinh do Ủy ban nhân dân cấp tỉnh vay.

5 CHỈ TIÊU KINH TẾ

- Tổng sản phẩm trong nước (GDP)

tăng 6,5% - 6,7%

- Tổng vốn đầu tư phát triển toàn xã hội khoảng

33% - 34% GDP

- Tổng kim ngạch xuất khẩu

tăng 7% - 8%

- Tỷ lệ nhập siêu so với tổng kim ngạch xuất khẩu

dưới 3%

- Tốc độ tăng giá tiêu dùng bình quân

khoảng 4%

5 CHỈ TIÊU XÃ HỘI

- Tỷ lệ hộ nghèo giảm

1% - 1,3%,

riêng các huyện nghèo giảm 4%

- Tỷ lệ thất nghiệp ở khu vực thành thị

dưới 4%

- Tỷ lệ lao động qua đào tạo đạt

58% - 60%

- Số giường bệnh trên một vạn dân đạt

26 giường

(không tính giường trạm y tế xã)

- Tỷ lệ dân số tham gia bảo hiểm y tế đạt

85,2%

2 CHỈ TIÊU MÔI TRƯỜNG

- Tỷ lệ khu công nghiệp, khu chế xuất có hệ thống xử lý nước thải tập trung đạt tiêu chuẩn môi trường

88%

- Tỷ lệ che phủ rừng đạt

41,6%

4 CHỈ TIÊU TÀI CHÍNH

- Bội chi khoảng

3,7% GDP

- Nợ công khoảng

63,9% GDP

- Nợ chính phủ khoảng

52,5% GDP

- Nợ nước ngoài khoảng

47,6% GDP

DỰ TOÁN TỔNG THU NSNN NĂM 2018: 1.319.200 TỶ ĐỒNG
tăng 8,83% so với Dự toán năm 2017, trong đó:

DỰ TOÁN THU NỘI ĐỊA

1.099.300 tỷ đồng, tăng 11,01% so với dự toán năm 2017

DỰ TOÁN THU TỪ DẦU THÔ

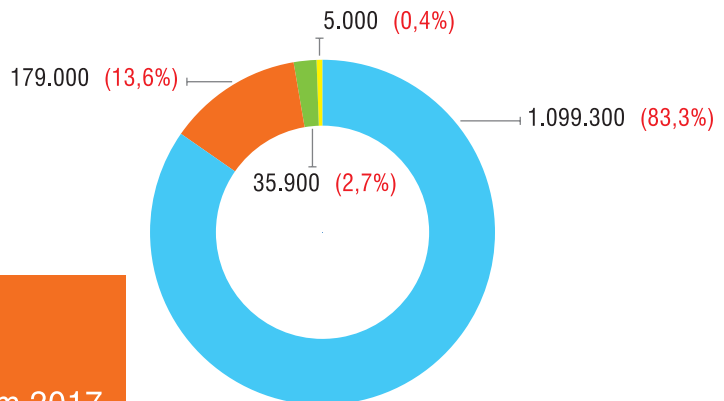
5.900 tỷ đồng, giảm 6,27% so với dự toán năm 2017

DỰ TOÁN THU CÂN ĐỐI TỪ HOẠT ĐỘNG XUẤT NHẬP KHẨU

179.000 tỷ đồng, giảm 0,56% so với dự toán năm 2017 do năm 2018 là năm thực hiện lộ trình cắt giảm thuế theo các hiệp định thương mại, đặc biệt là Hiệp định thương mại hàng hóa ASEAN (ATIGA) và tác động giảm thu từ xăng, dầu nhập khẩu do Nhà máy Lọc dầu Nghi Sơn đi vào hoạt động

THU CÂN ĐỐI NSNN NĂM 2018

ĐVT: Tỷ đồng (% so với tổng thu NSNN năm 2018)

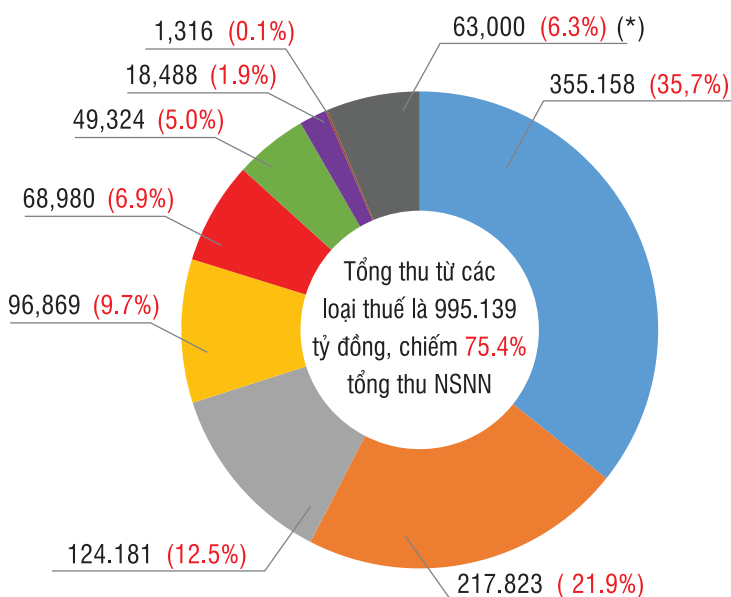
- Thu nội địa
- Thu cân đối từ hoạt động XNK
- Thu từ dầu thô
- Thu viện trợ

DỰ TOÁN THU TỪ THUẾ, PHÍ, LỆ PHÍ: 1.062.652 TỶ ĐỒNG

Trong đó:

DỰ TOÁN CÁC KHOẢN THU TỪ THUẾ NĂM 2018

ĐVT: Tỷ đồng (% so với tổng thu NSNN năm 2018)

• Thu từ các loại thuế 995.139 tỷ đồng, chiếm 93,4% tổng thu từ thuế, phí và lệ phí. Thu từ các loại thuế chiếm 75,4% tổng thu NSNN năm 2018

• Thu từ các khoản phí, lệ phí 67.513 tỷ đồng, chiếm 6,6% tổng thu từ thuế, phí và lệ phí, tăng 24,2% so với dự toán năm 2017

• Thuế thu nhập cá nhân 96.869 tỷ đồng, chiếm 9,7% tổng thu từ các loại thuế, tăng 19,6% so với dự toán năm 2017

- Thuế giá trị gia tăng
- Thuế thu nhập doanh nghiệp
- Thuế tiêu thụ đặc biệt
- Thuế thu nhập cá nhân
- Thuế xuất, nhập khẩu
- Thuế bảo vệ môi trường
- Thuế tài nguyên
- Thuế sử dụng đất (nông nghiệp và phi nông nghiệp)
- Thu khác (*)

(*) Không có giải thích chi tiết trong Dự toán Ngân sách nhà nước 2018

DỰ TOÁN CHI NSNN NĂM 2018: 1.523.200 TỶ ĐỒNG

Trong đó:

CHI ĐẦU TƯ PHÁT TRIỂN

399.700 tỷ đồng, chiếm 26,2% tổng chi NSNN, cao hơn dự toán năm 2017 (25,7%)

CHI THƯỜNG XUYÊN

(bao gồm chi cải cách tiền lương, tinh giản biên chế): 976.515 tỷ đồng, chiếm 64,1% tổng chi NSNN, thấp hơn dự toán năm 2017 (64,9%)

CHI TRẢ NỢ LÃI

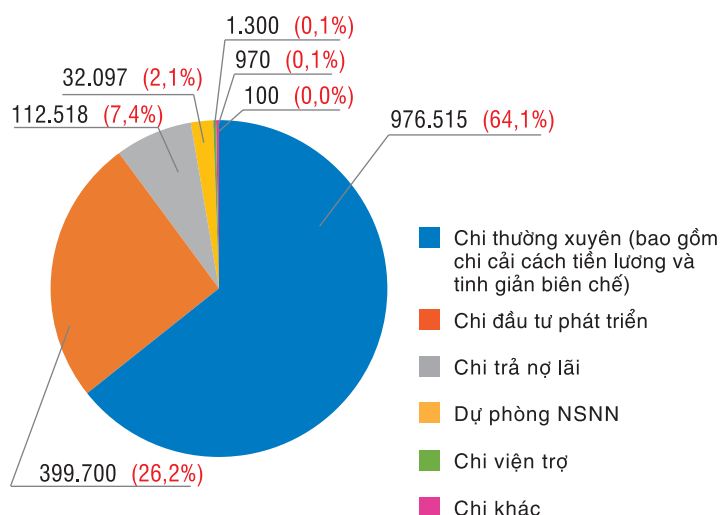
112.518 tỷ đồng, tăng 13,8% so với dự toán năm 2017

CHI VIỆN TRỢ

1.300 tỷ đồng, bằng dự toán 2017
Dự phòng NSNN: 32.097 tỷ đồng, chiếm 2,1% tổng chi NSNN, đảm bảo mức tối thiểu theo quy định

CHI CÂN ĐỐI NSNN NĂM 2018

ĐVT: Tỷ đồng (% so với tổng chi NSNN năm 2018)

CHI THƯỜNG XUYÊN CHO SỰ NGHIỆP GIÁO DỤC:

229.074 tỷ đồng, chiếm 24,4 % tổng chi thường xuyên, cao hơn so với dự toán năm 2017 (24%)

CHI THƯỜNG XUYÊN CHO SỰ NGHIỆP KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ:

12.190 tỷ đồng, chiếm 1,3% tổng chi thường xuyên, cao hơn so với dự toán năm 2017 (1.25%)

CHI NGÂN SÁCH TRUNG ƯƠNG (NSTW):

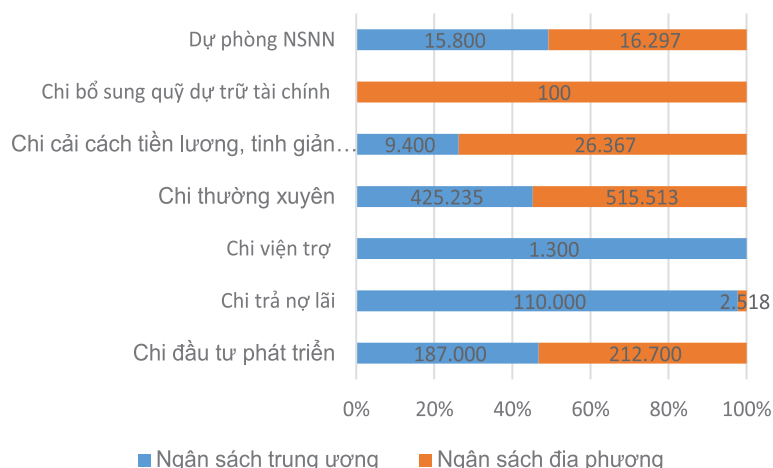
749.705 tỷ đồng, chiếm 49,2% tổng chi NSNN, thấp hơn dự toán 2017 (50,9%)

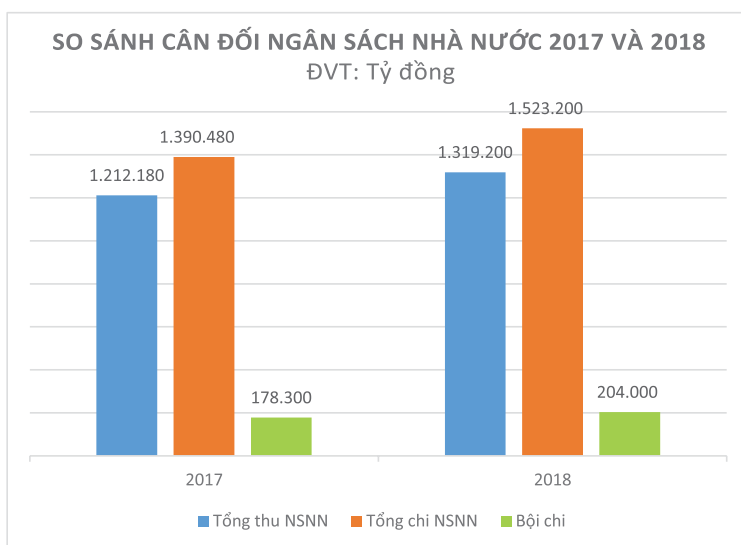
CHI NGÂN SÁCH ĐỊA PHƯƠNG (NSĐP):

773.495 tỷ đồng, chiếm 51,8% tổng chi ngân sách

CHI NSNN CHIA THEO CẤP VÀ CƠ CẤU CHI

ĐVT: Tỷ đồng

GIẢI PHÁP CHÍNH SÁCH VỀ THU

Chống thất thu, xử lý và ngăn chặn các hành vi buôn lậu, gian lận thương mại, sản xuất, kinh doanh hàng giả, chuyển giá, trốn thuế.

Giảm tỷ lệ nợ đọng thuế xuống dưới 5% tổng thu ngân sách nhà nước.

Thu vào ngân sách nhà nước 72% số tiền lãi dầu, khí nước chủ nhà, lợi nhuận được chia từ Liên doanh Việt - Nga "Vietsovpetro".

Thực hiện điều tiết 100% số thu thuế giá trị gia tăng, thuế tiêu thụ đặc biệt đối với sản phẩm xăng, dầu của Nhà máy lọc hóa dầu Nghi Sơn về ngân sách trung ương.

GIẢI PHÁP CHÍNH SÁCH VỀ CHI

Kiểm soát chặt chẽ bội chi, nợ của Trung ương và địa phương.

Siết chặt kỷ luật tài chính - ngân sách, chấp hành dự toán ngân sách nhà nước đúng quy định của pháp luật.

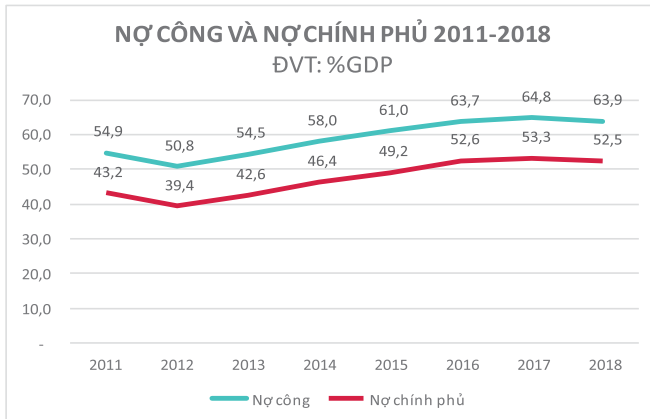
Đẩy mạnh thanh tra, kiểm tra và công khai, minh bạch việc sử dụng ngân sách nhà nước.

Thẩm định chặt chẽ các dự án, nâng cao hiệu quả đầu tư.

Tiết kiệm triệt để các khoản chi thường xuyên của từng bộ, cơ quan trung ương và địa phương.

Giảm mạnh kinh phí tổ chức hội nghị, hội thảo, khánh tiết, đi nghiên cứu, khảo sát nước ngoài.

Bố trí kinh phí mua sắm trang thiết bị chặt chẽ, đúng quy định; đẩy mạnh việc thực hiện khoán sử dụng xe công.

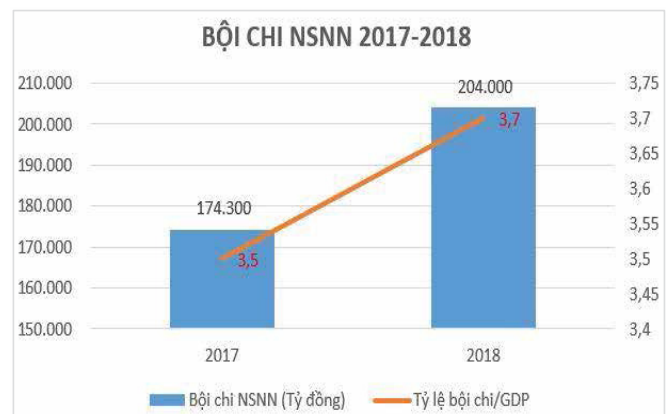
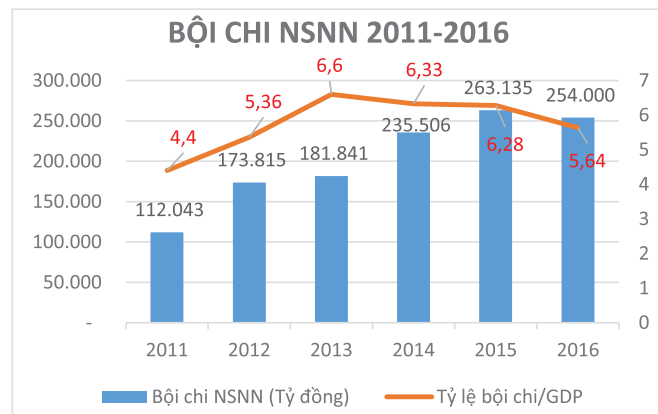

KHÁI NIỆM NỢ CÔNG CỦA VIỆT NAM

- **Nợ công của Việt Nam BAO GỒM:** nợ chính phủ, nợ được chính phủ bảo lãnh và nợ chính quyền địa phương.
- **Nợ công của Việt Nam KHÔNG BAO GỒM:** Nợ của ngân hàng nhà nước, nợ của doanh nghiệp nhà nước, và nợ của tổ chức bảo hiểm và an sinh xã hội.

SỰ THAY ĐỔI VỀ CÁCH TÍNH BỘI CHI

- Theo Luật NSNN 2002: Bội chi NSNN chỉ là bội chi NSTW; NSDP không được phép bội chi. Chi NSNN bao gồm chi trả nợ lãi và chi trả nợ gốc. Theo đó bội chi NSNN (hay bội chi NSTW) **BAO GỒM** chi trả nợ gốc.
- Theo Luật NSNN 2015, áp dụng từ năm ngân sách 2017: bội chi NSNN gồm bội chi NSTW và bội chi NSDP, và **KHÔNG BAO GỒM** chi trả nợ gốc.

**DỰ ÁN THU HỒI ĐẤT, BỒI THƯỜNG,
HỖ TRỢ, TÁI ĐỊNH CƯ CẢNG
HÀNG KHÔNG QUỐC TẾ LONG THÀNH**

**DỰ ÁN ĐƯỜNG CAO TỐC BẮC NAM,
NHÁNH PHÍA ĐÔNG**

Tổng mức đầu tư dự án:
22.938 tỷ đồng,
trong đó:

- NSNN: 20.000 tỷ đồng
- Tiền sử dụng đất, giao đất tái định cư thuộc dự án giai đoạn đầu: 2.938 tỷ đồng

Diện tích đất thu hồi:
5.399,35 héc-ta

Thời gian thực hiện:
2018-2021

Tổng mức đầu tư dự án:
118.716 tỷ đồng,

trong đó:

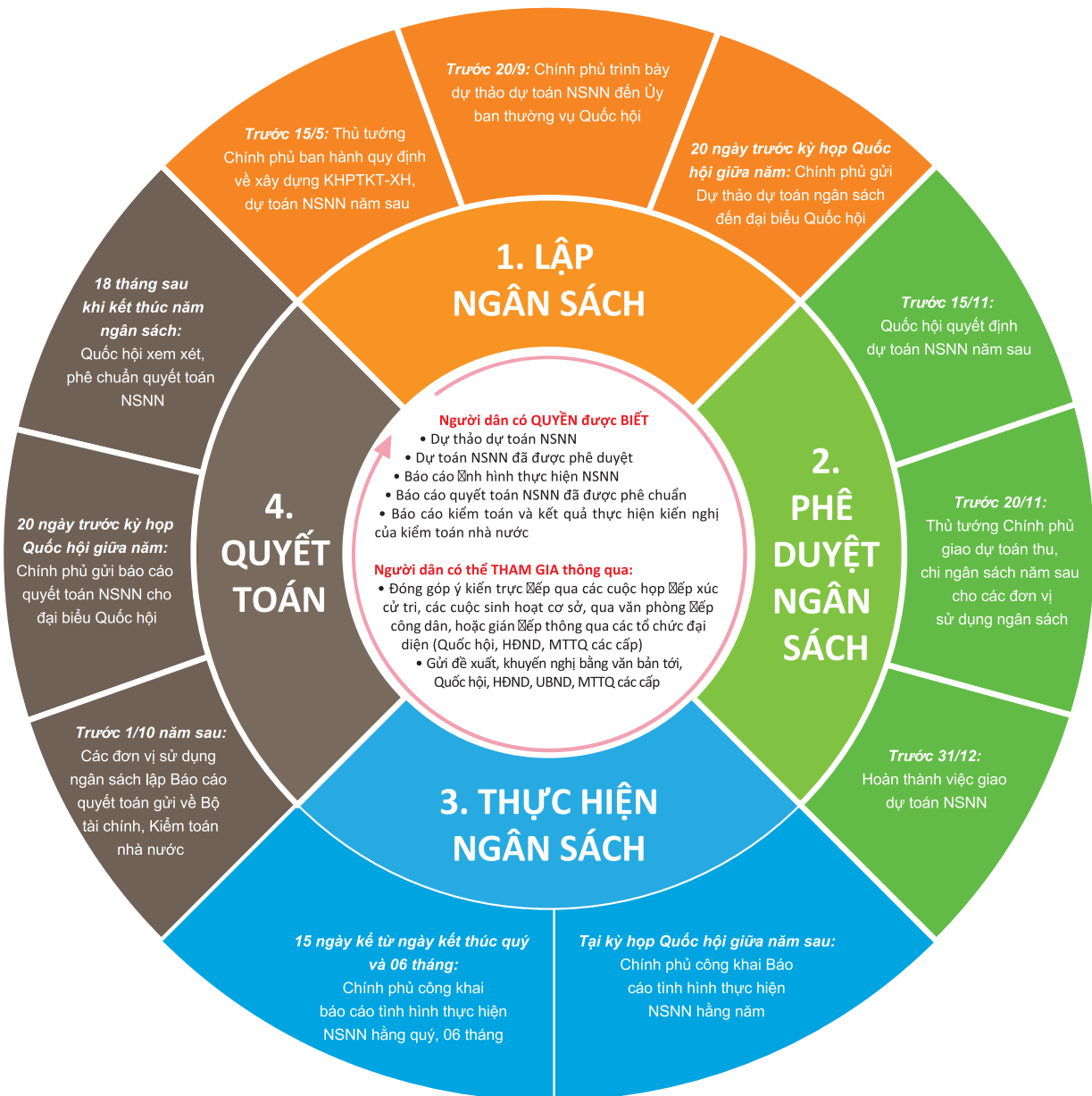
- NSNN: 55.000 tỷ đồng
- Ngoài ngân sách: 63.716 tỷ đồng

Diện tích đất thu hồi:
5.399,35 héc-ta

Thời gian thực hiện:
2017-2020

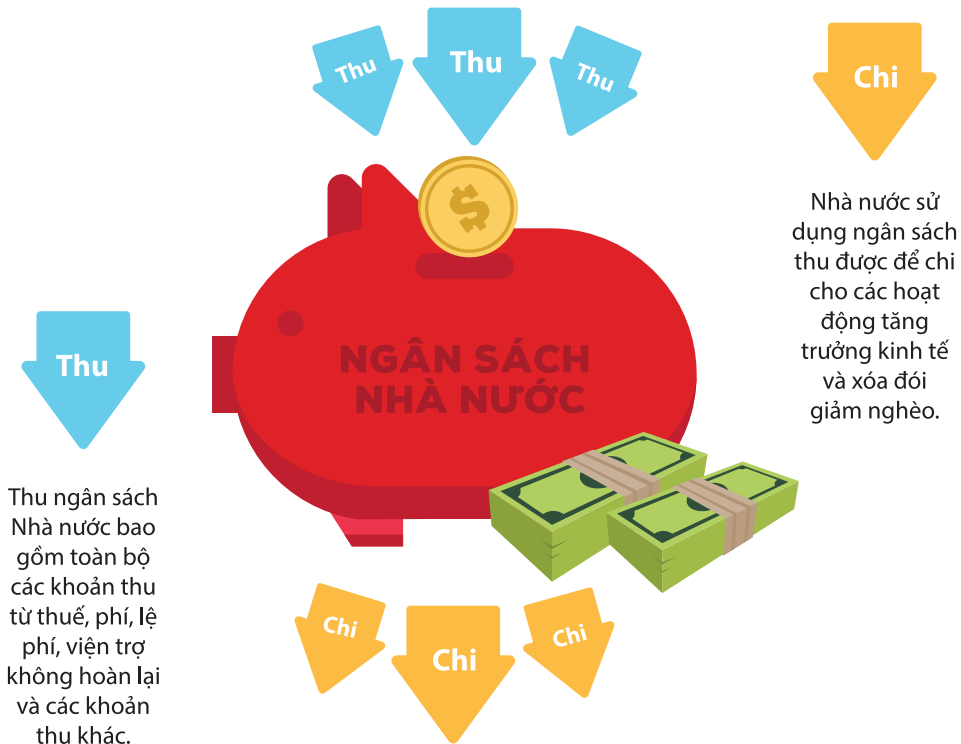
PHỤ LỤC 3

NGƯỜI DÂN ĐANG ĐÓNG GÓP VÀO NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC VÌ VẬY BIẾT VÀ HIỂU VỀ NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC LÀ VÔ CÙNG QUAN TRỌNG.

NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC

Là toàn bộ các khoản thu, chi của Nhà nước được dự toán và thực hiện trong một khoảng thời gian nhất định do cơ quan nhà nước có thẩm quyền quyết định để bảo đảm thực hiện các chức năng, nhiệm vụ của Nhà nước.

CHI NGÂN SÁCH

Gồm nhiều khoản khác nhau, nhưng quan trọng nhất là:

- **CHI THƯỜNG XUYÊN**

Là khoản chi nhằm duy trì hoạt động của bộ máy nhà nước, ví dụ như lương thưởng, công tác, hội họp, thiết bị văn phòng, dịch vụ công cộng (*điện, nước...*)

- **CHI ĐẦU TƯ PHÁT TRIỂN**

Chi đầu tư xây dựng cơ bản (*ví dụ điện đường trường trạm...*) và một số nhiệm vụ chi đầu tư khác theo quy định của pháp luật (*các chương trình, dự án đầu tư cấp quốc gia và địa phương*).

- **CHI TRẢ NỢ**

Là nhiệm vụ chi của ngân sách nhà nước để trả các khoản nợ đến hạn phải trả, bao gồm khoản gốc, lãi, phí và chi phí khác phát sinh từ việc vay.

CÁC CHỈ TIÊU KINH TẾ XÃ HỘI NĂM 2018

CHỈ TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ

- Tổng giá trị sản xuất **325,957**
- Cơ cấu kinh tế:
 - Nông-Lâm-Ngư: **51%**
 - CN-TTCN và XD: **30%**
 - Các ngành thương mại và dịch vụ: **19%**
- Thu nhập bình quân đầu người: **36 triệu đồng/người/năm**
- Sản lượng khai thác và nuôi trồng: **2.220 tấn**

Trong đó:

- Khai thác biển: **1.500 tấn** (xuất khẩu: 400 tấn)
- Nuôi tôm: **720 tấn**
- Đàn bò: **320 con** (bò lai 145 con)
- Đàn lợn: **1.900 con** (xuất chuồng 6.000 con)
- Đàn gia cầm: **9.500 con**
- Chế biến nước mắm: **750.000 lít**

CHỈ TIÊU PHÁT TRIỂN XÃ HỘI

- Tỷ suất sinh: **12%**
- Tỷ lệ tăng dân số tự nhiên: **0,79%**
- Tỷ lệ người sinh con thứ 3: **10,5%**
- Tỷ lệ trẻ em SDD dưới 5 tuổi: **8%**
- Tỷ lệ huy động nhà trẻ: **34,3%**

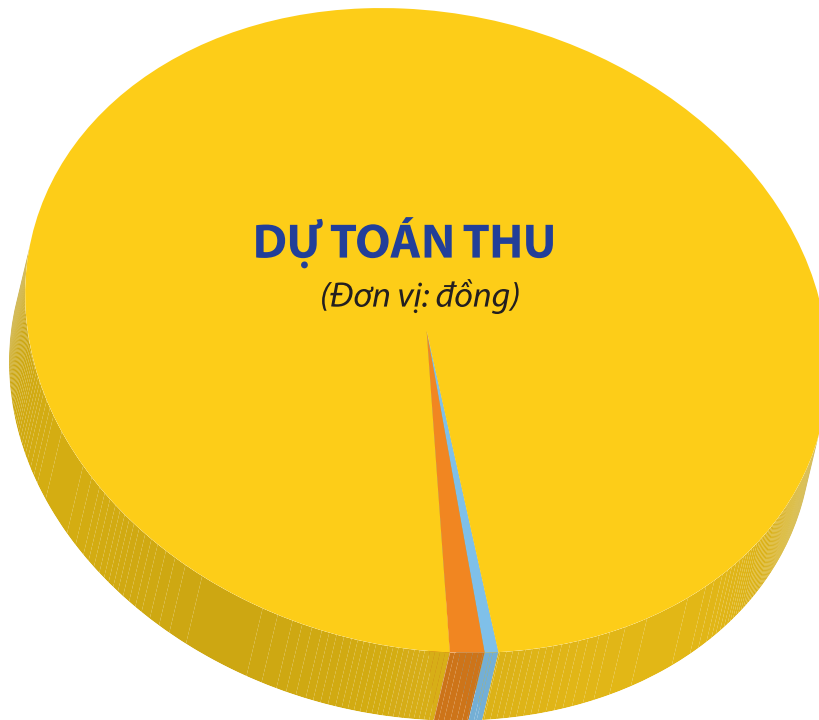

- Tỷ lệ huy động mẫu giáo: **97,8%**
- Tỷ lệ hộ nghèo: **9%**
- Tạo việc làm mới trong năm: **60 lao động** (KH 50-70 lao động)
- Xuất khẩu lao động: **10 người**
- Tỷ lệ lao động qua đào tạo đạt: **35%** (Trong đó qua đào tạo nghề 25%)
- Tỷ lệ người dân tham gia BHYT: **100%**
- Số thôn có nhà văn hóa 04 thôn, đạt tỷ lệ **100%**.
- Tỷ lệ làng, thôn đạt tiêu chuẩn gia đình văn hóa **100%**
- Tỷ lệ cơ quan, đơn vị đạt tiêu chuẩn văn hóa **100%**
- Tỷ lệ gia đình đạt tiêu chuẩn gia đình văn hóa **91%**
- Tỷ lệ hộ gia đình tham gia tập luyện TDTT đạt **25%**
- Tỷ lệ người dân tham gia tập luyện TDTT thường xuyên đạt **36%**

CHỈ TIÊU VỀ MÔI TRƯỜNG

- Tỷ lệ hộ sử dụng nước hợp vệ sinh: **100%**
- Tỷ lệ hộ có hố xí tự hoại: **94%**

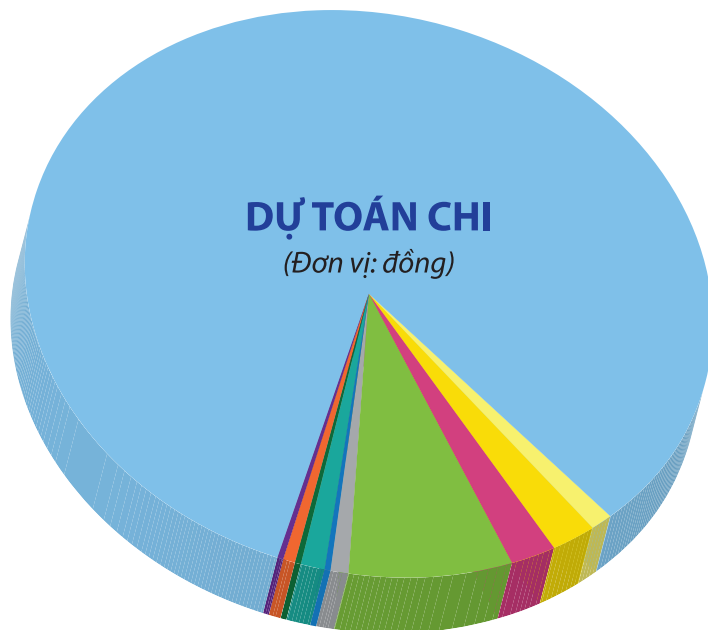

Tổng thu ngân sách xã năm 2018

4.275.970.000

- Các khoản thu ngân sách xã được hưởng 100%: **33.000.000**
- Các khoản thu hưởng theo tỷ lệ %: phân chia ngân sách: **52.280.000**
- Thu bổ sung cân đối từ ngân sách cấp trên: **4.190.690.000**

Tổng chi ngân sách xã năm 2018
4.275.690.000

● **I. Chi đầu tư hát triển: 105.000.000**

II. Chi thường xuyên: 4.084.470.000

- Chi Quốc phòng - An ninh: **324.500.000**
- Chi sự nghiệp giáo dục, đào tạo: **45.000.000**
- Chi sự nghiệp dân số: **1.200.000**
- Chi sự nghiệp văn hóa thông tin: **49.970.000**
- Chi sự nghiệp Thể dục Thể thao: **9.540.000**
- Chi sự nghiệp kinh tế: **29.700.000**
- Chi sự nghiệp xã hội: **17.400.000**
- Chi Quản lý nhà nước, Đảng, Đoàn thể: **3.556.270.000**
- Chi cách tiền lương: **50.890.000**

● **III. Chi dự phòng: 86.500.000**

CÁC CÔNG TRÌNH DỰ ÁN ĐẦU TƯ CÔNG NĂM 2018

(Đơn vị: đồng)

Nguồn vốn từ chương trình Xây dựng Nông thôn mới	
1. Đường kiên cố hóa, giao thông thôn, Mỹ Thủy Đông Tân An, xã Hải An	600.000.000
2. Nhà Văn Hóa thôn Mỹ Thủy, xã Hải An	520.000.000
Nguồn vốn từ chương trình giảm nghèo bền vững	
1. Đường dân sinh ra vùng phát triển sản xuất thôn Tây Tân An, xã Hải An	650.000.000
2. Công trình tường rào, cổng sắt, hệ thống xử lý rác thải trạm y tế xã Hải An	250.000.000
3. Công trình đường Quốc phòng ven biển	100.000.000

THÔNG TIN LIÊN HỆ

Mọi câu hỏi hoặc thắc mắc xin gửi về:
TRUNG TÂM PHÁT TRIỂN VÀ HỘI NHẬP

Địa chỉ: Tầng 16, 169 Nguyễn Ngọc Vũ, Cầu Giấy, Hà Nội
Điện thoại: +84 24 3538 0100
Email: info@cdivietnam.org

USAID
TỬ NHÂN DÂN MỸ

Sổ tay hướng dẫn lập Báo cáo ngân sách nhà nước dành cho công dân do Trung tâm Phát triển và Hội nhập (CDI) thiết kế và xuất bản, với sự tài trợ của Dự án Quản trị Nhà nước nhằm Tăng trưởng Toàn diện (GIG) của Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID). Toàn bộ nội dung của sổ tay do CDI chịu trách nhiệm và không phản ánh quan điểm của nhà tài trợ dưới bất cứ góc độ nào.